

PROJECTVISIE RESTAURATIE HUIS VAN OOMBERGEN
Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde

mei 2001

ARCHITETTURA

BURGERLIJKE ARCHITECTENVENNOOTSCHAP ONDER DE VORM VAN EEN BVBA

Stedenbouw Architectuur Techniek

Thierry Lagrange & Patrik Steels Scandinaviëstraat 149, 9000 Gent
tel. & fax. 09329.05.74, GSM 0476/20.35.14 & 0475/38.79.90 B.T.W. BE 464.940.596

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING

2. PROJECTVISIE

2.1. OMTRENT HET CONCEPT

2.2. DIVERSE IJKPUNTEN DIE DUURZAAMHEID IN KAART BRENGEN

2.2.1. DE IJKPUNTEN : UITSPRAKEN OVER RESTAURATIE, CONSOLIDATIE EN GEBRUIKSACTUALISERING

2.2.1.1. Algemeen

2.2.1.2. stabiliteit (stabilisering van de bestaande toestand en nieuwbouw/verbouwing) (i.s.m. stabiliteitsbureau Mouton)

2.2.1.3. techniek (hvac (heating, ventilation, air conditioning), elektriciteit, sanitair, inbraakbeveiliging en – detectie, brandbeveiliging en –detectie, liftechniek, ...) (i.s.m. De Clerck engineering n.v.)

2.2.1.4. uit- en afwerking van bestaande toestand

2.2.1.5. de restauratie (i.s.m. Marie Hélène Ghisdal en Stijl & Restauratie)

2.2.2. DE IJKPUNTEN : UITSPRAKEN OVER HET PROGRAMMA

2.2.2.1. Bedenkingen

2.2.2.2. Discussievoorstel

2.2.3. DE IJKPUNTEN : UITSPRAKEN OVER DE VERTICALE CIRCULATIE

2.2.3.1. Een verticale circulatie op de voorgestelde plek

2.2.3.2. Een verticale circulatie in de koetsdoorgang

2.2.3.3. Een verticale circulatie op de binnenkoer

2.2.4. CONCRETE INGRENEN ALS DISCUSSIEMIDDEL

2.2.4.1. Algemeen

2.2.4.2. De richtlijnen

2.2.4.3. Een werkveld op niveau 3

2.2.4.4. De uitbreiding van de bibliotheek Het logisch gevolg van de opdeling van het gebouw in twee grote delen is de zoektocht naar extra bergruimte voor boekopslag.

2.2.4.5. Een verticale circulatie op de voorgestelde plek

2.2.4.6. Een verticale circulatie in de koetsdoorgang

2.2.4.7. Een verticale circulatie op de binnenkoer

2.2.4.8. De nooduitgang in de grote vergaderzaal

2.2.5. DE IJKPUNTEN : KUNSTINTEGRATIE DOOR KOEN BROUCKE

2.2.5.1. Inleiding

2.2.5.2. Het voorstel.

2.2.5.3. Fasering en prijs.

2.3. COMMUNICATIE

2.3.1. INLEIDING

2.3.2. DEELNEMERS AAN HET BOUWPROCES

2.3.3. FASE 1, V.O.

2.3.3.1. GESPREKRONDES n.a.v. DE PROJECTVISIE

2.3.3.2. VOORONTWERP

2.3.3.3. VOORSTELLING EN EVALUATIE VAN HET VOORONTWERP

2.3.3.4. AANPASSINGEN

2.3.3.5. VOORSTELLING EN EVALUATIE VAN HET AANGEPAST VOORONTWERP

2.3.3.6. TUSSENTIJDSE GLOBALE EVALUATIE

2.3.3.7. GOEDKEURING VAN HET VOORONTWERP

2.3.3.8. VEILIGHEIDSCOORDINATIE

2.3.4. FASE 2, D.O.

2.3.4.1. DEFINITIEF ONTWERP, voorlopig

2.3.4.2. VOORSTELLING EN EVALUATIE VAN HET VOORLOPIG ONTWERP

2.3.4.3. DEFINITIEF ONTWERP, definitief

2.3.4.4. VOORSTELLING EN EVALUATIE VAN HET DEFINITIEF ONTWERP

2.3.4.5. AANPASSINGEN DEFINITIEF ONTWERP, definitief

2.3.4.6. TUSSENTIJDSE GLOBALE EVALUATIE

2.3.4.7. GOEDKEURING VAN HET DEFINITIEF ONTWERP

2.3.4.8. VEILIGHEIDSCOORDINATIE

2.3.5. FASE 3, D.O. +

2.3.5.1. UITVOERINGSONTWERP

2.3.5.2. VOORSTELLING EN EVALUATIE VAN HET UITVOERINGSONTWERP

2.3.5.3. AANPASSINGEN

2.3.5.4. TUSSENTIJDSE GLOBALE EVALUATIE

2.3.5.5. GOEDKEURING VAN HET UITVOERINGSONTWERP

2.3.5.6. VEILIGHEIDSCOORDINATIE

2.3.6. FASE 4, C.O.

2.3.6.1. AANBESTEDINGSPROCEDURE.

2.3.6.2. TUSSENTIJDSE GLOBALE EVALUATIE

2.3.6.3. WERFCONTROLE

2.3.6.4. VEILIGHEIDSCOORDINATIE

2.3.6.5. TUSSENTIJDSE GLOBALE EVALUATIE

2.4. PROJECTSCHEMA

2.4.1. INLEIDING

2.4.2. FASERING & RAMING

2.4.2.1. FASERING

2.4.2.2. RAMING

2.4.2.3. KLEINE HANDLEIDING BIJ HET PROJECTSCHEMA

2.4.2.4. CONCLUSIES (in BEF)

2.4.2.5. BUDGETBEHEERSING

2.4.3. PLANNING VAN DE WERKEN

2.4.3.1. INLEIDING

2.4.3.2. DE ONTWERPFASE

2.4.3.3. AANBESTEDINGSFASE

2.4.3.4. UITVOERINGSFASE

2.4.3.5. DEFINITIEVE OPLEVERINGEN

2.4.3.6. CONCLUSIES

3. CONCLUSIES, ANTWOORDEN OP DE GLOBALE VRAGEN

4. OMTRENT HET ONTWERPTEAM

4.1. De Architect: Architectenvennootschap ARCHITETTURA bvba

4.2. De ingenieur Stabiliteit: Studiebureau Mouton

4.3. De ingenieur techniek: De Klerck engineering nv

4.4. Restauratiebureau: Stijl & Restauratie

4.5. Gevelrestauratie: Algemene Ondernemingen Verstraete & Vanhecke nv, Dhr. Sander Peters

4.6. Restauratie muurschilderingen en schilderijen op doek: Marie-Hélène Ghisdal

4.7. Kunstintegratie: Koen Broucke

1. INLEIDING

Deze projectvisie wil een antwoord bieden op een zestal globale vragen:

1. Welke werken dienen er te gebeuren?
2. Hoe wordt dit project gespreid in de tijd, rekening houdende met de blijvende werking van het gebouw?
3. Wat is de kostprijs?
4. Is het voorgestelde programma realistisch? Zoniet, wat zijn de mogelijke gevolgen?
5. Hoe gebeurt de verticale circulatie?
6. Welk is het globaal concept die de reeks vragen bindt, stuurt, leidt en begeleidt tijdens het project?

2. PROJECTVISIE

2.1. OMTRENT HET CONCEPT

Voor ons bureau is de laatste vraag de eerste. Het concept moet een visie zijn op het project dat net door haar logica en coherentie als een continue leidraad fungeert tijdens het gehele bouwproces. Het moet een kader zijn waar je steeds naar kan verwijzen, dat op moeilijke momenten raad brengt en bij twijfel de beslissing stuurt.

Centraal in ons concept staan drie sleutelbegrippen:

- Duurzaamheid
- Communicatie
- Efficiëntie

Deze sleutelbegrippen vormen geen uitgangspunten van het concept. Daarvoor dient het programma, de context, de intellectuele achtergrond van het bureau en diens meer. Deze variëren van project tot project met als logisch gevolg dat het ene project niet het andere is. De sleutelbegrippen zijn eerder thema's die in ieder concept voorkomen. Concreet worden zij ingevuld door:

- diverse ijkpunten die duurzaamheid in kaart brengen
 - a. uitspraken over restauratie, consolidatie en gebruiksactualisering
 - b. uitspraken over het voorgestelde programma
 - c. uitspraken over de verticale circulatie
- een communicatieschema
- schema's die een inzicht geven op de planning, fasering en budgettering van het project.

Het spreekt voor zich dat de drie sleutelbegrippen continu elkaar beïnvloeden. Zo wordt duurzaamheid gevoed door een goede communicatie en een efficiënt project management. En wordt de efficiëntie gestimuleerd door een streven naar duurzaam bouwen, enz. De opdeling laat echter toe om een visie te toetsen aan deze essentiële begrippen.

2.2. DIVERSE IJKPUNTEN DIE DUURZAAMHEID IN KAART BRENGEN

2.2.1. DE IJKPUNTEN : UITSPRAKEN OVER RESTAURATIE, CONSOLIDATIE EN GEBRUIKSACTUALISERING

2.2.1.1. Algemeen

Net zoals er in de klassieke muziek door diverse uitvoerders gekozen wordt voor een authentieke uitvoeringspraktijk kan dit principe op een analoge manier worden ingezet in de restauratie van een historisch waardevol pand. Ons lijkt dit een belangrijk uitgangspunt. Maar al is de historische uitvoeringspraktijk essentieel, ze leidt niet altijd tot de volledige en economisch haalbare oplossing. Soms zijn de functionele en programmatische randvoorwaarden dermate dwingend dat een hedendaagse ingreep tot de mogelijkheden gaat behoren. Of soms is de realisatie van een werkelijk authentieke uitvoering zo kostelijk dat naar een compromis moet gewerkt worden. Wel lijkt het ons van belang dat het kader geschetst wordt van het historisch resultaat. Dit kader moet zo accuraat en volledig mogelijk zijn. Zowel de technische, historische als de budgettaire problematiek (deze komt aan bod in een later hoofdstuk) moet worden geanalyseerd en dit in zijn totaliteit. Zodat we steeds op een weloverwogen en heel bewuste manier kunnen kiezen voor een economisch compromis of een hedendaagse ingreep. Pas dan wordt het mogelijk de juiste beslissing te nemen en krijgt duurzaamheid een kans.

Aan de hand van een opdeling in stabiliteit, techniek, uit- en afwerkingen en restauratie worden enkele fundamentele algemene uitspraken gedaan.

2.2.1.2. stabiliteit (stabilisering van de bestaande toestand en nieuwbouw/verbouwing) (i.s.m. stabiliteitsbureau Mouton)

Op basis van het bouwtechnisch verslag van De Clercq en de vragen opgenomen in het bouwprogramma werd een inventaris opgemaakt van de diverse bestaande kleine en grote problemen en vragen betreffende de stabiliteit. Stuk voor stuk dienen deze te worden behandeld. Streefdoel is dat deze leiden tot niet zichtbare (gecamoufleerde) oplossingen.

Met ir. Guy Mouton werd reeds de lijst doorgenomen. Enkele bemerkingen hieromtrent:

- DE GROTE BIBLIOTHEEKRUIMTE

Een verhoging van de belasting is slechts mogelijk indien de ruimte bijkomend wordt verstevigd. Dit houdt het volgende in. Op de bestaande vloerconstructie kunnen we stalen liggers aanbrengen in de korte richting. Deze worden ingekapseld conform de brandnormen. Zij zijn geritmeerd zodat ze hun belasting overbrengen op het dragend metselwerk. Hierop komt een nieuwe vloerconstructie. Het resultaat is dat we een iets beperkter hoogte hebben (een verlies van circa 60 cm) maar dat een compact-opbergsysteem tot de mogelijkheden behoort. De situering van de liggers vindt u terug in § 2.2.5.4.

- NIVEAU 3 EN DE MOGELIJKHEDEN VOOR BOEKOPSLAG EN ARCHIEF

Zie ook § 2.2.3. *Uitspraken over het programma.*

De conclusie is hier dat zowel door de preventiedienst van de brandweer Gent (cdt. De Bouvere) als door ir. Guy Mouton een verdere belasting van dit niveau wordt afgeraden. Meer nog er wordt geadviseerd om de belasting in de toekomst verder af te bouwen. Het spreekt voor zich dat dit zal resulteren in een verdere stabilisering van het gebouw.

Zelfs al slaat men het advies van de brandweer in de wind, wat uiteraard niet de bedoeling is, dan nog zou een stabilisering niet evident zijn. Hier met een ruwbouwinterventie een bijkomende stabilisering aanbrengen is immers een stuk problematischer wanneer we de context in acht nemen (een beperkte hoogte op niveau drie en historisch waardevolle ruimtes op niveau twee).

- SCHEURVORMING IN DE VOOR- EN ACHTERGEVEL EN IN ENKELE AANPALENDE RUIMTES

De geconstateerde scheurvorming opgemerkt in de voorgevel is een bijkomende reden om het hoofdvolume van verdere overlast te vrijwaren. Het probleem van dergelijke scheurvormingen kan echter met efficiënte technieken (o.m. reeds gesuggereerd in het verslag van De Clercq) op een discrete manier worden verholpen.

Verder werd de inventaris opgenomen in het projectschema en ingecalculleerd in het budget en de planning.

Het spreekt voor zich dat deze beschouwingen enkel rekening houden met de huidige toestand. Na afbraak en ontmanteling van bepaalde elementen kunnen de voorgestelde adviezen worden verfijnd.

2.2.1.3. techniek (hvac (heating, ventilation, air conditioning), elektriciteit, sanitair, inbraakbeveiliging en –detectie, brandbeveiliging en –detectie, liftechniek, ...) (i.s.m. De Clerck engineering n.v.)

Wanneer een technische ingreep gebeurt dan bestaat deze in de meeste gevallen uit drie delen. Een eerste deel betreft leidingen, een tweede deel betreft mondingen (af- en toevoer) en besturingen, een derde deel omvat de technische ruimte. Als algemene regel stellen we dat leidingen moeten ingewerkt zijn en mondingen en besturingen op een discrete maar hedendaagse manier mogen zichtbaar zijn. Hierbij stellen wij reeds in de voorontwerpfase bepaalde armaturen voor (schakelaars, lichtarmaturen, verluchttingsroosters, ...). In onderling overleg worden keuzes vastgelegd.

- VERWARMING - CFR.TYPE BESTEK 105/1990

De bedoeling is de volgende. Niveau 0 en niveau 1 worden verwarmd met warme lucht. Dit lijkt ons de meest discrete wijze van verwarmen in dergelijke historisch waardevolle ruimtes. Alles boven niveau 1 wordt verwarmd met radiatoren. Het is namelijk onmogelijk om met de kanalen doorheen niveau 1 te circuleren wegens plaatsgebrek. Technisch gaat dit als volgt.

- o Productie van de warmte

De warmteproductie gebeurt door middel van gasgestookte condenserende ketels regime 90/70°C geplaatst op de dakverdieping (niveau 3) en een installatie van een warmluchtgroep in de technische ruimte in de kleine kelder.

Gezien het groot vermogen, is de productie van de warmte verspreid over twee ketels, die werken "in cascade". Dit betekent dat de ketels in- en uitgeschakeld worden in functie van de warmtebehoefte op elk ogenblik. De ketel, die niet in dienst is, wordt hydraulisch uit de kringloop gezet, teneinde de stilstandverliezen te neutraliseren.

De schakelvolgorde van de ketels wordt automatisch omgeschakeld, zodat de slijtage gelijkmatig wordt verdeeld.

De keteltemperatuur wordt geregeld, zodat bij een buitentemperatuur van -8°C het regime 70/90°C bereikt wordt, wat een kleine reserve inhoudt bij abnormaal strenge winters.

De energieverdeling zal enerzijds gebeuren via een hoofdcollector opgesteld in de stookplaats op niveau 3. Alle leidingen worden waar mogelijk zichtbaar aangelegd. Anderzijds is er een circulatie warm water/koud water vanuit de stookruimte naar de kelder vooraan waar een warmluchtgroep wordt geïnstalleerd ter vervanging van de warmluchtgenerator. Via een kanalisering opgehangen in de kelder gebeurt de verdeling naar de diverse mondingen op niveau 0 en niveau 1.

Alle verwarmingskringen worden voorzien van een weersafhankelijke regeling waarbij de aanvoertemperatuur in functie is van de buitentemperatuur. Moderne microprocesstechnieken laten tevens toe (en dit zonder overmatige kosten) optimaliserend te regelen. D.w.z. dat de installaties gestart en gestopt worden op het optimale moment in functie van de weertrend en de aanwezige enthalpie.

De geproduceerde warmte wordt verdeeld vanaf een algemene collector in de stookplaats.

- o Verwarmingselementen

Om budgettaire redenen wordt geopteerd voor plaatstaal radiatoren (en waar mogelijk recuperatie van de bestaande gietijzeren radiatoren) op alle niveaus hoger dan niveau 1. De voorkeur gaat hierbij uit naar een discrete, neutrale vormgeving. Ze bieden het voordeel dat ze steeds kunnen gedimensioneerd worden in functie van het werkelijk warmteverlies van het lokaal, en bovendien door middel van een thermostatische kraan individuele regeling toelaten.

Eventueel kan gebruik gemaakt worden van de ondergrondse buisdoorgangen voor het plaatsen van CV leidigen of andere.

Tenslotte kunnen voor de warmluchtverwarming de bestaande roosters in de vestibule worden gerecupereerd. Voor de grote vergaderzaal zal bijkomend onderzoek ter plaatse moeten uitwijzen hoe de circulatie van de bestaande kanalen verloopt.

- o Conditionering van de opslagplaatsen (archivering)

De ruimten zijn voorzien van een luchtbehandelingssysteem, gecombineerd met statische verwarming. In verwarmingsfase staat het luchtsysteem eventueel in als bijverwarming. Deze lokalen ontvangen gefilterde, verwarmde of gekoelde, ontvochtigde lucht naar gelang de behoeften en in functie van het buitenklimaat.

De radiatoren staan in voor de basisverwarming en zijn voorzien van thermostatische kranen en weersafhankelijke regeling.

- o Ventilatie

Om redenen van comfort is het noodzakelijk een aantal lokalen te ventileren.

- computerlokalen

- keukens/ruimtes
- sanitaire cellen
- bergingen

De ventilatie bestaat erin dat via regelbare afzuigroosters, kokers in verlaagde plafonds met de noodzakelijke brandkleppen en dakextractoren onderdruk bekomen wordt, waardoor de noodzakelijke luchtverversing ontstaat.

- o Leidingen - isolatie

De isolatie zal bestaan uit geprefabriceerde rotswolchelpen omwikkeld met een alu-folie. De isolatiedikte wordt bepaald op 8 W/sm cfr. type bestek 105/1990.

- SANITAIR - BRANDBEVEILIGING
 - o Leidingen

Verdeling gebeurt voor koud-, warmwater- en brandleidingen. Per stijgkolom worden de nodige stijgleidingen aangelegd, met afsluiters en leegloopkranen.

De leidingen zullen bestaan uit koper. Nodige isolaties zullen voorzien worden zoals beschreven onder het deel verwarming.

De warmwaterproductie zal gebeuren door middel van individuele elektrische boilers. Opstelling gebeurt in functie van de behoefte.

Een gescheiden stelsel wordt aangelegd voor afvoer van fecaliën en vuilwater met verzamelleidingen in volle grond. Verder onderzoek ter plaatste is nodig willen we uitspraken doen over de recuperatie van het bestaand net.

De afvoerleidingen zullen bestaan uit harde polyethyleen leidingen. De standleidingen worden geplaatst in de kokers naast de waterleidingen.

Brandbestrijdingsmiddelen bestaan uit brandhaspels geplaatst op iedere bouwlaag, droge poederblusapparaten, en een algemene brandweeraankoppeling (DSP-koppeling). Dit is afgesproken na onderling overleg met de preventiedienst van de brandweer.

- o Sanitaire toestellen

Alle sanitaire toestellen zijn vervaardigd uit sanitair porselein en voldoen aan de STS voorschriften.

- Toilet :monobloc van het standtype met een vrijstaand, laag opgesteld, spoelreservoir, voorzien van deksel en zitting in onbreekbare kunststof
- Lavabo : in wit porselein met eengats-mengkraan en spiegel
- Uitgietbakken : in de onderhoudslokalen

De bepaling van alle toestellen gebeurt in onderling overleg met de gebruiker.

- ELEKTRICITEIT
 - o Voeding

Het gebouw wordt gevoed in laagspanning.

- o De algemene stroomdistributie

Het algemeen laagspanningsbord bevat de vertrekken naar de verdeelborden welke, verspreid over het gebouw, staan opgesteld.

De verdeelborden worden aangesloten door middel van voedingskabels. Elke voedingskabel wordt beveiligd met aangepaste disjunctoren in functie van de sectie van de kabel. De sectie van de kabel is in functie van het vermogen van het verdeelbord.

- o De verdeelborden

De verdeelborden staan functioneel opgesteld in het gebouw en voorzien de aanliggende ruimten van stroom.

Elk verdeelbord is voorzien van een algemene beveiliging gedimensioneerd in functie van het vermogen van erop aangesloten installaties.

Onderscheid wordt gemaakt tussen de kringen verlichting en kringen stopcontacten.

Elke kring wordt voorzien van thermomagnetische veiligheden al dan niet met differentieelstromschakelaars komform het A.R.E.I.

De verdeelborden zijn van het type "muurmodel" in plaatstaal en deur met slot.

- o Binneninstallatie

Verlichting

Om economische redenen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van fluorescentieverlichting.

Gloeilampen en spots worden zoveel mogelijk vermeden en vervangen door "spaarlampen" en fluorescentiebuizen. Langer verbruik en lange levensduur zijn hier van overwegend belang.

Er wordt enkel gebruik gemaakt van gloeilicht in de ruimtes waar dit om bouwhistorische redenen essentieel is.

Onze voorkeur gaat naar discreet vormgegeven armaturen. Geen opzichtige elementen. Veeleer het licht dan de armatuur zijn van belang. Een dergelijke studie is een essentieel deel van de voorontwerpfase.

Stopcontacten

Worden ruim voorzien in aantal. Ze zijn voorzien van een "kinderbescherming" komform het AREI.

Veiligheidsverlichting

In de gangen, de traphallen, aan de uitgangen en nooduitgangen worden autonome veiligheidsverlichtingstoestellen voorzien.

- o Zwakstroominstallatie
 - Telefonie:

Het gebouw wordt voorzien van een telefoonbekabeling.

Ten behoeve van data- (en internet-) toepassingen wordt de nodige gestructureerde bekabeling aangelegd.

- Melding - waarschuwing - alarm – detectie:

De installatie zal voldoen aan de voorschriften van de norm S21-100 en de eisen plaatselijke Brandweer (welke reeds werden toegelicht na het overleg met de preventiedienst).

De brandcentrale wordt opgesteld in een lokaal waar permanentie aanwezig is. De brandinstallatie is in verschillende zones ingedeeld volgens de compartimentering van het gebouw. Brandalarm wordt gemeld op de brandcentrale of bij afwezigheid via doorkiezer naar de verantwoordelijke persoon.

In het kader van de norm S21-100, worden volgende voorzieningen geïntegreerd :

- waarschuwings- en evacuatie middelen bestaande uit brandcentrale, drukknoppen, bellen per zone en buitensirene.
- Evacuatiemogelijkheden bestaan uit veiligheidsverlichtingen met aanduiding van uitgangen en nooduitgangen door middel van pictogrammen.
- De trapzalen worden uitgerust met een rookkoepel, die opent en sluit vanaf de gelijkvloerse verdieping.
- Branddeuren aangewend in normaal open toestand zullen gesloten worden door het sturen van rookdetectoren, elektromagneten en deurdrangers.
- Detectie gebeurt ofwel door middel van optische detectoren ofwel door beam-detectoren (bvb. in moeilijk bereikbare lokalen met een vrij grote lengte).
- Lokalen met plafonds die omwille van hun monumentaliteit totaal niet bereikbaar zijn voor bekabeling (detectie) worden voorzien van 'air-samplers' (rookluchtanalysetoestellen) die bij overschrijding van een bepaalde concentratie aan vaste deeltjes in de lucht een alarm genereren. 'Air-samplers' hebben dit voordeel dat ze in de historisch waardevolle delen van het gebouw op een veel discretere wijze kunnen worden geïntegreerd dan de klassieke detectoren.
- Nog dit, brandladders in de binnentuin worden voorzien van het type jomy. En dit omwille van hun discrete opstelling. Deze uitklapbare ladders zijn in normale toestand niet omvangrijker dan een regenwaterafvoer.

- LIFT

De lift is van het type zonder machinekamer en voldoet aan de norm E52.014 en EN 95/16.

De lift wordt voorzien van automatische kooi- en bordesdeuren en is toegankelijk voor mindervaliden. Digitale standaarduiding op het bordes en in de kooi. De bordesgehelen "total front" worden in roestvrij staal afgewerkt met een vlamdichtheid 30'.

De verlichting is van het indirecte type, geïntegreerd met het plafond.

Verder kan elke lift nog uitgerust worden met een collectief - selectief besturing dwz dat de liften op hun weg naar het gekozen niveau automatisch stilhouden op de verdiepingen waar andere oproepen wachten.

Een en ander brengt een snellere trafiek met zich alsook een besparing aan elektriciteitsverbruik gezien de duur van afwerking van een oproep gevoelig wordt verminderd.

De liften zijn uitgerust met een frequentie geregelde liftmotor

2.2.1.4. uit- en afwerking van bestaande toestand

Het gaat om buiten- en binnenschrijnwerken, bevoeringen, buiten- en binnenpleisterwerken en schilderwerken. Uit het projectschema (§2.4.) blijkt dat heel wat aannemingen zijn ondergebracht in het restauratiepakket en niet in dit pakket. Dit benadrukt de grote aandacht die zal besteed worden aan wat in andere omstandigheden klassieke werken zouden zijn. Met andere woorden, soms kan het gaan om bijvoorbeeld gewoon schilderwerk. Alleen zitten we met deze context die impliceert dat zelfs gewoon schilderwerk met meer aandacht dient te gebeuren dan in een andere omstandigheid. Dit geldt ook voor behandelingen van vloeren, pleisterwerken, verschillende schrijnwerken, ...

Nog enkele bedenkingen bij de diverse aannemingen:

- buitenschrijnwerken

Ons inziens is er met het verslag van De Clercq een eerste aanzet gegeven met betrekking tot het buitenschrijnwerk. Nochtans zal dit technisch en historisch verder moeten uitgewerkt worden (zekerheid over verdelingen en vormgeving, gedocumenteerde voorbeelden van analoge schrijnwerken, informatie betreffende type beglazingen, soort hout, soort sluiting en beslag, ...). Pas dan lijkt ons een historische aanpak waardevol. Wanneer dit niet kan moet er misschien gedacht worden aan een gestileerde abstracte hedendaagse aanpak. Hoe dit in zijn werk gaat zal meer ontwerpwerk vragen. Dit kan binnen het kader van deze opdracht moeilijk. Evenwel kunnen we aan de hand van enkele detailleringen wel aantonen hoe ons bureau dergelijke problemen aanpakt (zie bijlage 1, raamdetaïls voor het schrijnwerk van een geklasseerde art decowoning)

- binnenschrijnwerken

Binnenschrijnwerk wordt gestabiliseerd. Dit houdt in dat scharnierwerk en beslag wordt nagekeken en desgevallend hersteld. De bedoeling is om het historisch belangrijk schrijnwerk met respect voor zijn context te behandelen. Daar waar nieuw schrijnwerk voorkomt (bijvoorbeeld niveau 3) wordt dit gezien in het totaalbeeld van de hedendaagse ingreep.

- bevoeringen

Het belangrijkste stabiliseringsprobleem doet zich voor op niveau 3. Daar ligt de vloer zeer oneffen. Pas na destructief onderzoek zal blijken of een uitlijning volstaat om de vloer te stabiliseren. Mogelijks zal er ook een structurele ingreep noodzakelijk zijn.

- buitenpleisterwerken

Enkel de zijgevel wordt behandeld in dit hoofdstuk. De voor- en achtergevel zijn een onderdeel van de restauratie.

- binnenpleisterwerken & schilderwerken

Voor zover het om ruimtes gaat die niet in het historisch waardevol kader thuishoren.

2.2.1.5. de restauratie (i.s.m. Marie Hélène Ghisdal en Stijl & Restauratie)

Het historisch kader blijft de fond waartegen gewerkt wordt. Dit geldt voor alle aannemingen en het restauratiepakket in het bijzonder. Het impliceert reeds enkele zaken:

- We moeten beschikken over een deskundig onderzoek die het pand situeert in zijn historische context, zowel op maatschappelijk als op bouwtechnisch vlak. De verslagen van De Vuyst en De Clercq lijken ons waardevolle uitgangspunten.
- Aan de hand van die context dienen we een belangrijke evaluatie te maken. Zij komt hier op neer; welke periode beschouwen wij als de meest waardevolle? En dienen wij dit te beslissen afhankelijk van de verschillende ruimtes? Deze keuze wordt   n van de toetsstenen gedurende het volledige bouwproces. Een referentie waar we steeds op terugvallen.

Ons inziens lijkt de periode rond 1860 cruciaal. De verslagen van De Vuyst en De Clercq formuleren quasi steeds een coherent en waardevol voorstel gesitueerd rond 1860 voor alle ruimtes en gevels. Enkel voor de verbouwingsfase van de doorsteek en het koetshuis ligt dit fundamenteel anders. Hier kunnen we teruggaan naar de oorspronkelijke verbouwing van A. Heins. Deze helderheid lijkt ons een ideaal uitgangspunt om de werkelijke restauratie op te baseren (op de paar blinde vlekken wordt verderop ingegaan in § 2.2.6.).

- Een restauratie impliceert verwijdering en toevoeging van materialen. Het verwijderen zal gebeuren onder meer in functie van de vorige paragraaf. Het toevoegen is een andere zaak. Veelal zijn we genoodzaakt om met nieuwe materialen te werken. Veelal met bouwtechnisch gunstiger eigenschappen. Hierbij zal er steeds gestreefd worden naar de beoogde historische materialiteit, kleur en textuur. Dit impliceert dat de materialen die gebruikt worden bij iedere ingreep op die drie eigenschappen zullen beoordeeld worden. In principe geldt dit voor de volledige restauratie.

De restauraties van de interieurs en de gevels gebeurt aan de hand van deze voorgestelde visie en de gekende verslagen. Deze verslagen werden met de diverse adviseurs die geëngageerd werden bij dit project doorgenomen. Het resultaat is de inventarisering in het projectschema en de budgettering en de planning.

Bij een eventuele continuering van de samenwerking lijkt het ons essentieel om Lode De Clercq te betrekken bij het project. Zijn advies voor alle huidige problemen en probleempjes en al deze welke nog niet in kaart zijn gebracht is onontbeerlijk. Concreet kan aan hem de vraag gesteld worden om als adviserend persoon op te treden voor het ontwerpteam.

2.2.2. DE IJKPUNTEN : UITSPRAKEN OVER HET PROGRAMMA

2.2.2.1. Bedenkingen

Uitgangspunt voor deze studie vormt de lijst van de specifieke bestemmingen en eisen van de lokalen versus de gegeven context. Vooreerst blijkt uit de studie dat de bibliotheekruimtes vandaag verspreid zitten over het volledige gebouw. Wij vragen ons af of dit de beste oplossing is? Was een zonering vanuit functioneel oogpunt niet gewenst? Hierover zou, indien dit nog niet was gebeurd moeten worden nagedacht. Te meer, dat de enige suggesties die nu worden gedaan naar de toekomst deze verspreiding nog in de hand werken. Zo stelt men voor om de bibliotheek met kostbare werken uit te breiden aan de voorzijde van het gebouw. Tevens wordt de bibliotheek- en archiefruimte op het derde niveau bestendigd.

Vanuit de preventiedienst van de brandweer was te horen (cdt. De Bouvere) dat een spreiding van dergelijke brandlasten (de diverse bibliotheken) ten stelligste moet worden vermeden. Meer nog, de brandweer zou niet dulden dat de brandlast nog zou worden uitgebreid. Dit geldt in het bijzonder voor mogelijke uitbreiding van archief en/of bibliotheekruimte op niveau drie. Dit laatste werd bevestigd door ir. Guy Mouton. Naast de verhoogde brandlast wees hij op de belangrijke scheurvorming aan de voorzijde van het gebouw en de reeds behoorlijke gezette roosterings van het vloerniveau (niveau 3).

2.2.2.2. Discussievoorstel

Deze bedenkingen hebben geleid tot een discussievoorstel. Het houdt een herschikking van het programma in en enkele architecturale suggesties die een ruimtelijke visie geven van de mogelijke consequenties van deze programmaverschuiving.

De herschikking van het programma houdt in dat het derde niveau veeleer als werkveld dan als archief- en bibliotheekruimtes zou functioneren. Een ruimte dus die als een open oppervlakte wordt uitgewerkt waar verschillende werkposten kunnen komen. Dit resulteert in lagere vloerbelastingen en dus in een lagere brandlast en een meer stabiele constructie. Evenwel resulteert dit ook in minder boekopslag op dit niveau.

Globaal zou hiermee een opdeling van het totale complex kunnen gepaard gaan. De voorste zijde, het hoofdvolume, krijgt een representatieve functie gekoppeld aan een operationele functie (werkposten, leeszalen, ...). Uitzondering hierop vormt de kelder die een compact-opbergsysteem blijft behouden. De volumes achteraan functioneren als vergaderzaal en bibliotheek. Dit resulteert in een duidelijke opdeling. Hetgeen ook betekent dat de brandlast fysiek wordt afgescheiden van het voorste volume. Het spreekt voor zich dat een opdeling van functies geen afscheiding hoeft te betekenen. De circulatie van mensen en goederen dient op een vlotte en snelle manier te gebeuren, zoals zal blijken in de voorgestelde pistes.

Het logisch gevolg van deze opdeling is de zoektocht naar extra bergruimte voor boekopslag. Enerzijds vinden we die in de mogelijkheid van de ingebruikname van een compact-opbergsysteem in de grote bibliotheek. Anderzijds doen we een suggestie. Het mansardedak van de doorsteek zouden we kunnen vervangen door een volume met twee niveaus. Op die manier zouden we de bergruimte kunnen verhogen met 325 m³. Hier houden we rekening met 120 m³ op niveau 1 ½ en 205 m³ op niveau 2 en 2 ½. Het nieuwe volume alleen zou reeds met een compact-opbergsysteem 675 m boeken kunnen herbergen. Hierbij is rekening gehouden met de essentiële breedte voor doorgaande circulatie.

Het oorspronkelijke kabinet aan de oostzijde op niveau twee en het kantoortje boven de doorgang zouden ofwel circulatiezone kunnen worden ofwel zouden zij meegeïntegreerd kunnen worden in de bibliotheekruimte. Hierbij dient men evenwel met de brandlast rekening te houden. Met andere woorden moet dan de compartimentering voor een deel in het voorste volume worden geschoven. Verder dient men ook rekening te houden met het historisch waardevolle karakter van enkele elementen (moultures op niveau 1 en een schouwmantel op niveau 2).

Willen we een duurzame programma realiseren en concretiseren dan lijkt het ons onontbeerlijk dat de discussie betreffende de lokalisatie van de verschillende functies in het gebouw dient te worden aangevat. En dit in functie van de werking van de academie, de opmerkingen van de brandweer en de ingenieur stabiliteit.

2.2.3. DE IJKPUNTEN : UITSPRAKEN OVER DE VERTICALE CIRCULATIE

2.2.3.1. Een verticale circulatie op de voorgestelde plek

Uit onze studie blijkt dat een ideale oplossing niet bestaat. Daar de installatie van een lift steeds een significante kost met zich meebrengt lijkt het ons dat deze dan ook aan de elementaire vereisten dient te voldoen. Zo moet de lift het (semi)-publiek gebouw toegankelijk maken voor het publiek enerzijds. En moet het dagdagelijks gebruik en het transport van de boeken er een stuk vlotter door gaan anderzijds. En dit alles dient te gebeuren op zoveel mogelijk niveaus. Ons inziens zijn er drie mogelijke pistes. De voorgestelde plaats voldoet slechts gedeeltelijk. Enkel niveau 0, 2 & 3 zijn bereikbaar. Niveau 1 ½ kan enkel bereikt worden door een interventie in de koetsdoorgang. Niveau -1 is eveneens onbereikbaar. Conclusie : het is een realistisch voorstel. Maar het gaat om een weinig efficiënte interventie. Slechts drie van de zes niveaus zijn bereikbaar. Hiermee beantwoordt men redelijk op de vraag om het gebouw voor externen toegankelijk te maken. Daar het gelijkvloers, het tweede en het derde verdiep de meest publieke ruimtes zijn. Niveau 1 is steeds een probleem. Hieraan kan op een concrete wijze worden verholpen door een stoelliftje van niveau 0 naar 1. Het zal echter steeds een behoorlijk storend element zijn op een dergelijk cruciale plek. Naar wij menen beantwoordt deze lift niet aan de vereisten voor intern gebruik. Het gaat immers om een gebouw met zes niveaus. Dit impliceert dat iemand die werkt op een bepaald niveau niet steeds de trap moet nemen. Een lift is in een dergelijke constellatie geen overbodige luxe. Dit geldt niet alleen voor de rolstoelgebruiker maar ook voor boektransport en de gebruikelijke circulatie. Algemeen kan men stellen, wil men een duurzame oplossing dan is deze piste zeker niet de beste keuze.

Daar het hier om een formulering van een visie gaat en daar de communicatie over voorstellen en keuzes ook in deze fase voor ons ontwerpteam cruciaal zijn hebben wij een voorstel voorbereid op de voorliggende plek en twee voorstellen op andere plaatsen. Overleg en discussie met de bouwheer, de gebruiker, monumentenzorg en andere partners zal uitwijzen waarvoor wordt gekozen.

2.2.3.2. Een verticale circulatie in de koetsdoorgang

Een cruciaal, zeg maar monumentaal, perspectief sluit een ingreep *in* het perspectief niet uit, integendeel. Het tweede voorstel ter discussie positioneert zich op een transparante wijze in het perspectief van de koetsdoorgang. Het gaat om een strategische en logische benadering van het probleem. Op de horizontale as wordt een verticale geplaatst. Op zo'n wijze dat op niveau 1 na alle niveaus worden ontsloten. Het resultaat is een eenvoudige transparante ingreep in de doorgang. En mits toepassing van een stoellift van niveau 1 ½ naar niveau 1 wordt ook dit laatste niveau ontsloten. Deze stoellift situeert zich dan ook op een discretere plaats dan in het vorige voorstel. Hiermee kunnen we alle zes de niveaus ontsluiten. Met als gevolg dat zowel aan de publieke vereisten als aan deze voor het interne gebruik wordt voldaan. We stellen vast dat dit voorstel over een grotere potentie beschikt en een meer duurzame oplossing kan genereren.

Weliswaar dient men rekening te houden met minimale afmetingen voor de liftkooi. Deze bedraagt 1400 mm x 900 mm. Dit impliceert twee zaken. Ten eerste wordt de fysieke doorgang naar achteren beperkt tot 1400 mm. Hetgeen aanvaardbaar is. Ten tweede wordt de liftkooi beperkt in diepte, hetgeen niet volledig overeenstemt met de twee overige voorstellen waar de liftkooi 300 mm dieper is.

2.2.3.3. Een verticale circulatie op de binnenkoer

Het perspectief naar achteren doorheen de inkom en de doorgang vormt ongetwijfeld één van de architecturale hoogtepunten van het gebouw. Ons inziens moet dit dan ook met de nodige aandacht worden benaderd. Deze alternatieve locatie van de verticale circulatie is dan ook strategisch en logisch te interpreteren. Net uit het zicht krijg je langsheen de horizontale as de introductie van een verticale as. Deze ontsluit vijf van de zes niveau. Ook hier geldt de opmerking betreffende de stoellift. Ook dit voorstel maakt een grotere kans om tot een duurzame oplossing te komen.

Nochtans is er ook hier een belangrijke opmerking te formuleren. De interventie is visueel meer aanwezig. Vanuit de binnenplaats en de circulatiezone achteraan kan je er niet naast kijken. Kiest men voor deze piste dan zal men erop moeten toezien dat de hedendaagse interventie juist is. Juist gesitueerd, juist vormgegeven, juist geproportioneerd, juist inspeland op de verfijnde functionele en programmatische vereisten. Dan pas zal duurzaamheid een werkelijke kans maken.

2.2.4. CONCRETE INGREPEN ALS DISCUSSIEMIDDEL

2.2.4.1. Algemeen

In deze fase van samenwerken kan ons ontwerpteam enkel deze pistes confronteren, de gevoeligheden van de verschillende voorstellen blootleggen en voor allen een zo interessant en hopelijk juist mogelijk voorstel doen. Niet met het oog op een realisatie, veeleer met als doel om in een volgende fase voor dit probleem het beste antwoord te formuleren in onderling overleg met de verschillende partners.

De concretere invulling van de verschillende uitspraken betreffende het programma en de verticale circulatie wil het volgende bewerkstelligen: de communicatie inspireren en bevorderen door de ietwat abstracte bedenkingen te materialiseren. De voorstellen zijn dan ook maar suggesties, weliswaar gebracht op een weloverwogen en ernstige manier, echt de richting uitgaand van wat het zou kunnen worden.

Hebben we het tot nu toe voornamelijk gehad over de functionele, organisatorische kenmerken van de verschillende hypothetische interventies; steeds beschouwd in functie van duurzaamheid. Dan ontbreekt er nu nog een belangrijke schakel. Hoe zou je deze pistes nu kunnen vormgeven? En hoe kan dit eveneens op een duurzame wijze? Van belang voor deze zoektocht zijn de volgende bedenkingen:

- het *vormgevingsconcept* dient geldig te zijn voor iedere ingreep die we voorstellen. Of nog, het moet iedere ingreep kunnen verklaren. Of het nu gaat om een mogelijke uitbreiding van de bibliotheek (in de toekomst) of een positionering van een verticale circulatie.
- De ambitie is niet om als een pletwals doorheen het gebouw te gaan, integendeel de ingrepen dienen met een grote precisie te gebeuren, quasi chirurgisch. Scalpel en bistourimes zijn als beeldspraak meer op hun plaats.
- De aanpassingen waarvan sprake worden ruimtelijk allemaal beperkt door een reeks fysieke randvoorwaarden. Zo moet een verticale circulatie verschillende niveaus met elkaar verbinden hetgeen steeds, door de verschillende randvoorwaarden van ieder niveau, beperkt wordt tot een speling van centimeters. Komt daar nog bij dat ook de lift een weinig flexibel instrumentarium is. Zeker indien men met de kost dient rekening te houden. Maar evengoed is er de historische context. Deze verplicht je te bewegen tussen historisch waardevolle ruimtes en objecten, moulures en rocailles, muurschilderingen en mixtionverguldungen. Het resultaat is dat de basisvorm vrij sterk bepaald wordt door dergelijke randvoorwaarden.
- *Duidelijkheid* is voor ons een noodzakelijke eigenschap om tot een duurzaam geheel te komen. Daarom ook dient de vormgeving van de ingreep of ingrepen coherent te gebeuren. Het moet een leesbaar geheel vormen in de historische context van het gebouw. Met andere woorden, geen hybride constructies meer. Geen *neo-*, *pseudo-ingrepen* meer. De ingreep van vandaag zal zich plaatsen in die historische context. Ofwel zal het deel uitmaken van het restauratiepakket en dit op een consequente en weloverwogen wijze. Ofwel, en dit geldt voor deze paragrafen, zal het hedendaags zijn vormgegeven En wel op een heldere en logische manier.

2.2.4.2. De richtlijnen

In het *vormgevingsconcept* staan volgende richtlijnen centraal:

- de logica van de algemene bedenking wordt gevolgd. Dit impliceert dat zowel de uitbreiding van de bibliotheek als de mogelijke variaties voor de verticale circulatie worden gesitueerd waar dit ruimtelijk, programmatisch en functioneel het best kan.
- de uitbreidingen bestaan uit:
 - i. een structuur
De structuur is eenvoudig en beperkt zich tot anticiperen op de gestelde problematiek.
 - ii. een huid
De huid krijgt hier een bijzonder betekenis. Het gebouw is zelf op een symptomatische wijze doordrongen door het fenomeen huid. De façade, de pleisterwerken, de tapisserieën, ... Het gebouw is onder meer vormgegeven door haar structuur te bekleden met huiden. Komt daarbij dat net in die huid van de façade op een typische wijze de structuur herkenbaar wordt door haar pleisterwerk. Een

evident gegeven voor een gebouw uit die tijd. Maar toch, net dit mechanisme intrigeert ons en vormt een essentieel element in deze studie. Ook wij willen hier een huid creëren die geritmeerd is op basis van de structuur. Een structuur die enerzijds bestaat uit het bestaande gebouw en anderzijds uit de nieuwe ingreep. Hierdoor ontstaat een horizontale en een verticale verdeling die meegaat met de niveaus en het ritme in het gebouw. Hierdoor past de nieuwe ingreep zich proportioneel in de historische context. Zij doet dit weliswaar op een hedendaagse manier die rekening houdt met de programmatische randvoorwaarden.

Haar materialiteit is tactiel en subtiel. Ook in historische context was tactiliteit van wezenlijk belang. Stalen kaders houden een inert materiaal vast. Glas wanneer het transparant moet zijn. Een natuursteen (pietra serena, blauwe hardsteen, ...) of een ceramische invulling wanneer het de structuur afdekt.

Haar schaal is evident en aanwezig.

iii. de techniek

De techniek is eenvoudig en voldoet aan de strikte functionele randvoorwaarden.

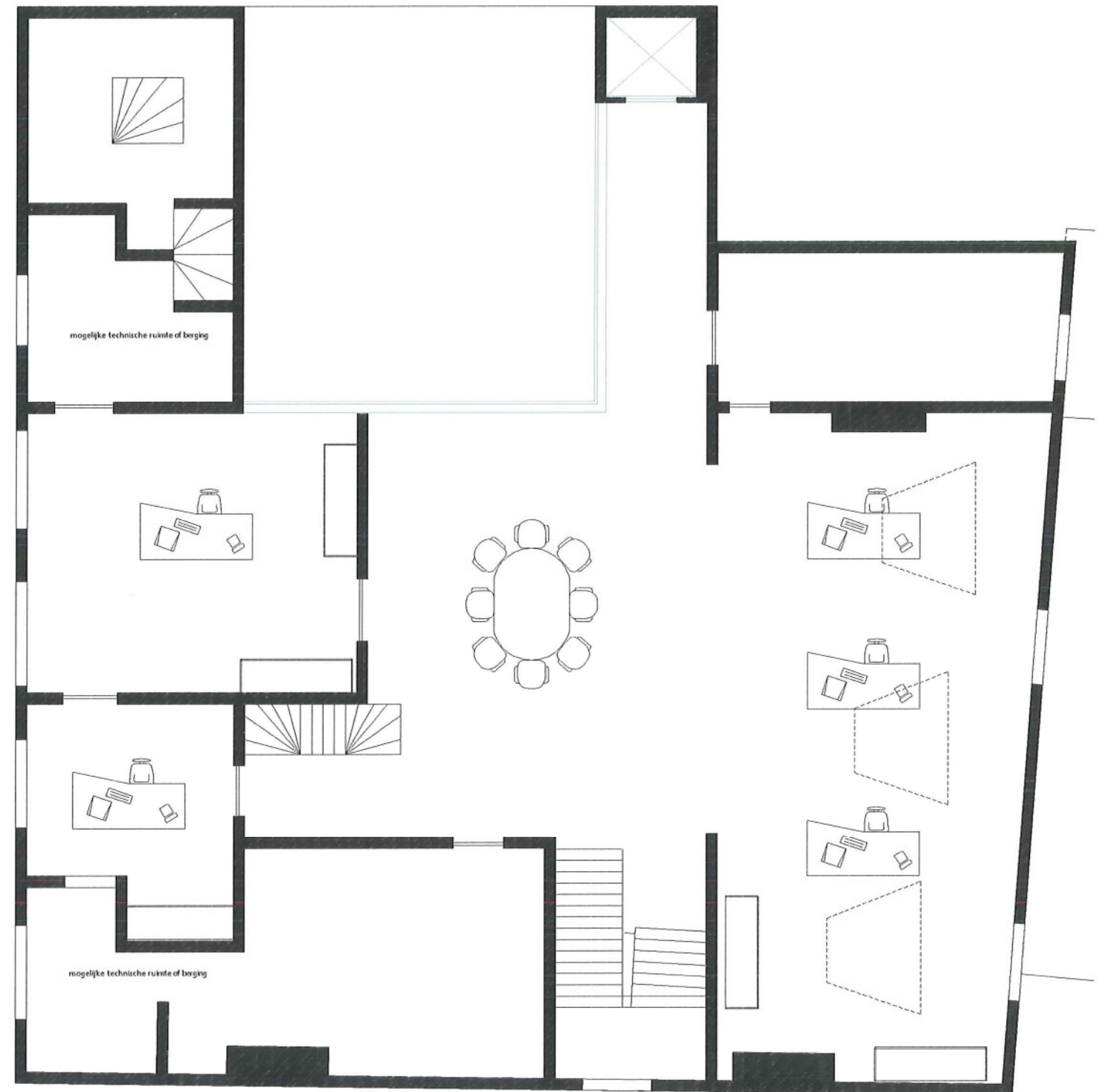
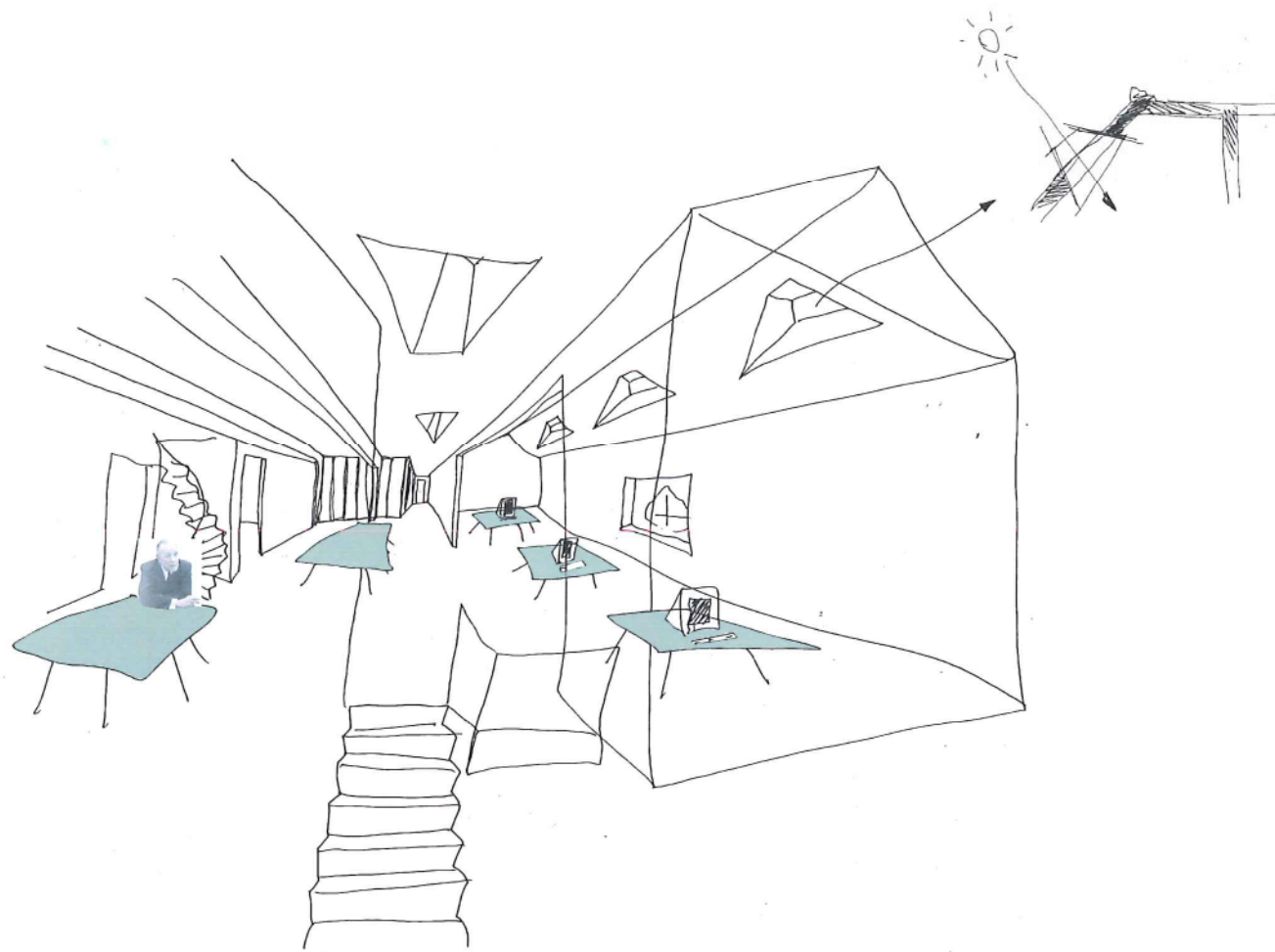
2.2.4.3. Een werkveld op niveau 3

Het introduceren van een werkveld op niveau 3 impliceert dat deze ruimte naar techniek en naar comfort dient te worden aangepast. Dit laatste betekent onder meer méér daglicht en een ergonomische en programmatische verdeling van de ruimte. Dit kan alleen maar na een inhoudelijke discussie met de gebruiker.

Centraal in een dergelijke ingreep staat de dakconstructie. Nu is door de verschillende verlagingen en valse plafondconstructies daar weinig van te merken. De ruimtes zouden aan kwaliteit winnen wanneer we op enkele plaatsen deze oppervlakkige constructies zouden kunnen verwijderen.

In het kader van deze studie stellen we enkele schetsen voor en een plan. Het spreekt voor zich dat dit enkel een suggestie is. Hierbij is uitgegaan van een lift op de vooropgestelde plaats. Tevens is er de suggestie om openingen te maken in de dakconstructie om zo meer licht naar binnen te trekken.

plan op schaal 1/100

NIVEAU 3

2.2.4.4. De uitbreiding van de bibliotheek

Het logisch gevolg van de opdeling van het gebouw in twee grote delen is de zoektocht naar extra bergruimte voor boekopslag.

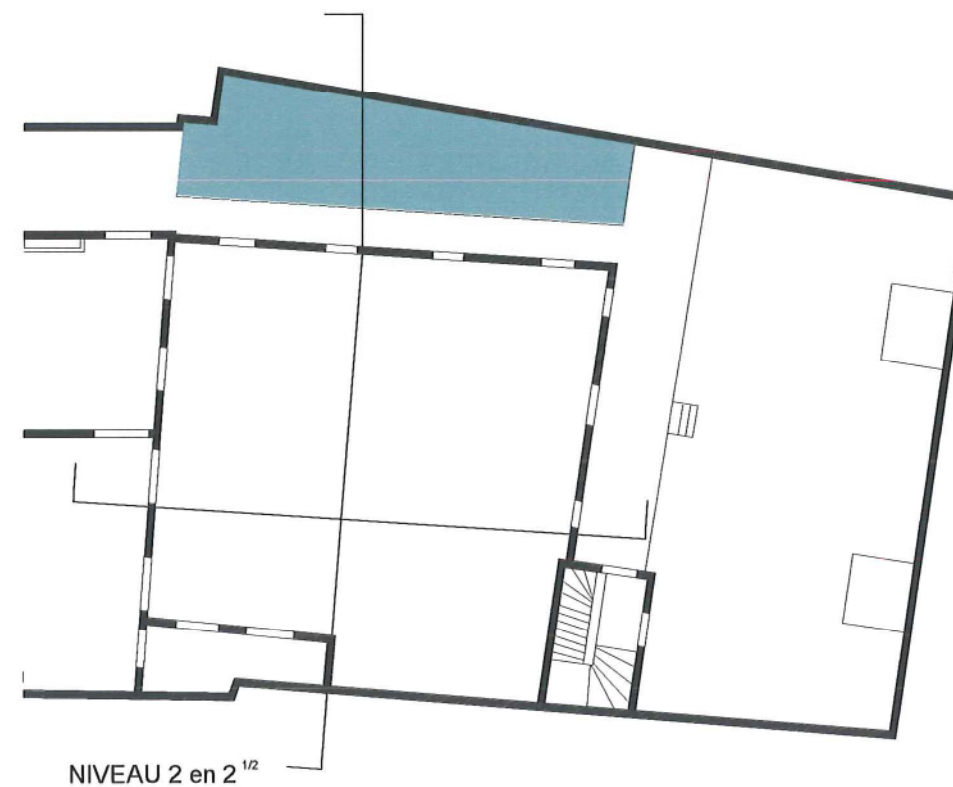
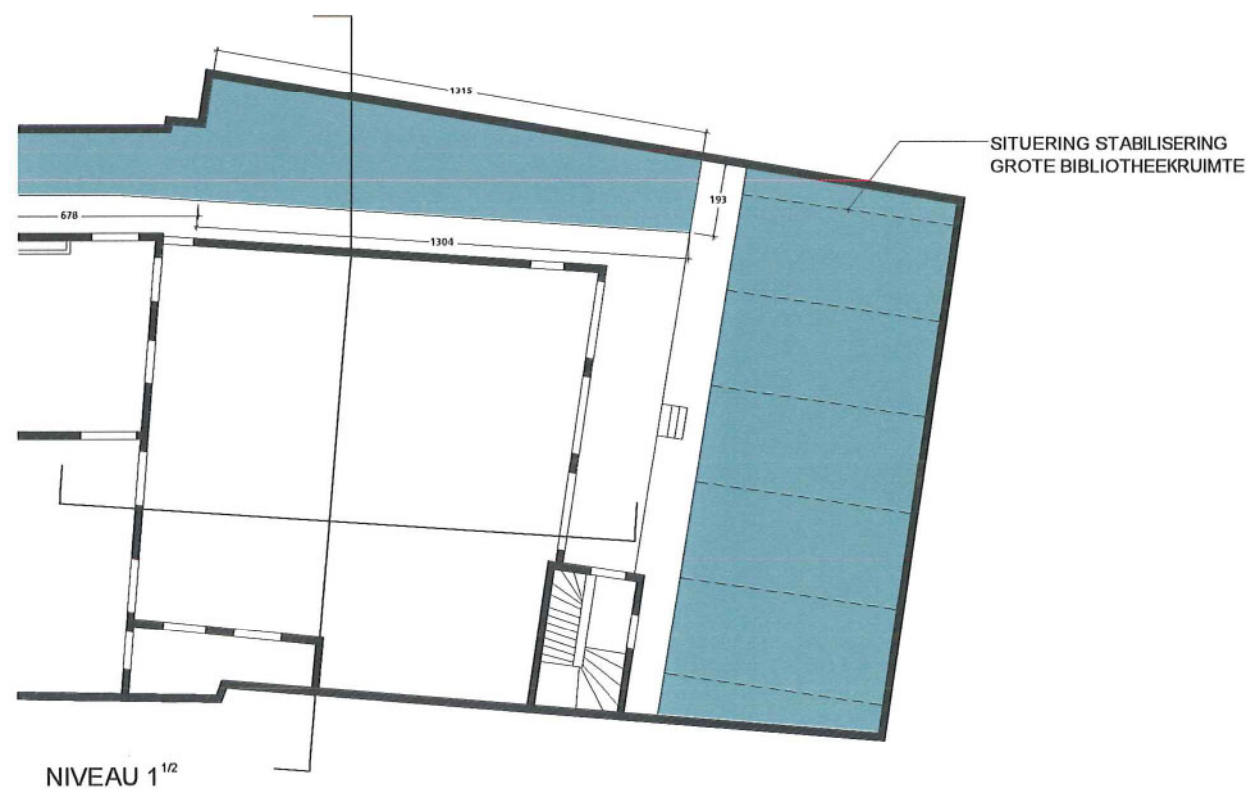
Naast een compact-opbergsysteem in de grote bibliotheek is er de mogelijke uitbreiding op niveau 1 ½. Het spreekt voor zich dat het hier om een delicate ingreep gaat. Deze ingreep, maar ook de voorstellen die in het volgende hoofdstuk zullen volgen, zijn geen geïsoleerde feiten. Het gaat om ingrepen die zich op een duidelijke wijze dienen te positioneren in deze historisch geladen context.

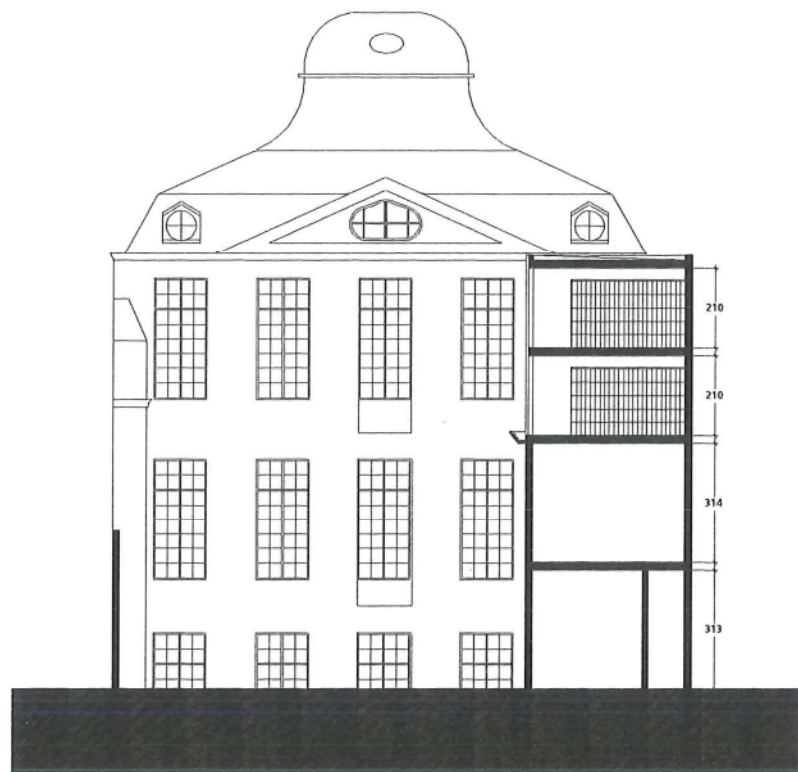
De zoektocht naar extra ruimte in deze historische context heeft geleid tot een aftasten van de bestaande volumes. Onze keuze gaat naar het mansardedak van de verbindingsgalerij. Om volgende redenen:

- we gaan ervan uit dat de uitbreiding significant maar niet extreem groot dient te zijn. Iets wat moet blijken uit verdere discussies.
- Het moet een uitbreiding zijn die later kan worden uitgevoerd zonder technische complicaties. Met andere woorden de volledige restauratie zonder deze uitbreiding moet realiseerbaar zijn.
- Het net de plek is in de oorspronkelijke constructie die tijdens de grote verbouwwerken van rond 1900 het sterkst werd aangetast en dit op een nogal ongelukkige wijze. De vleugel is er aangeplakt met als gevolg dat de symmetrie volledig verdwijnt in de achtergevel.

Ons voorstel infiltreert in dit accident de parcours, door net het dak weg te nemen en te vervangen door een verticaal vlak met een nis (een grote schaduwvoeg) op de plaats waar we aansluiten op de achtergevel. Hierdoor verdwijnt de plumpe aansluiting tussen dak en achtergevel. De ingreep trekt zich wat terug van de façade waardoor de ornamentiek niet onderbroken maar op een logische wijze geïntegreerd wordt. Verder manifesteert het vlak zich als een gelede façade die het ritme van het gebouw respecteert. De hoogte komt overeen met de hoogte tussen de twee kroonlijsten. Ook in de hoogte dus past de nieuwe gevel als een puzzelstuk in het geheel. Het achterliggend volume zijn twee horizontale platen die geschikt zijn voor een compact-opbergsysteem en een verbindingscirculatie tussen beide volumes. Niveau 1 ½ kan klimatologisch beheersbaar worden gemaakt en tevens als compact-opbergsysteem fungeren.

plan en sneden op schaal 1/100

DOORSNEDE EN GEVELAANZICHT BINNENKOER

DOORSNEDE EN GEVELAANZICHT BINNENKOER

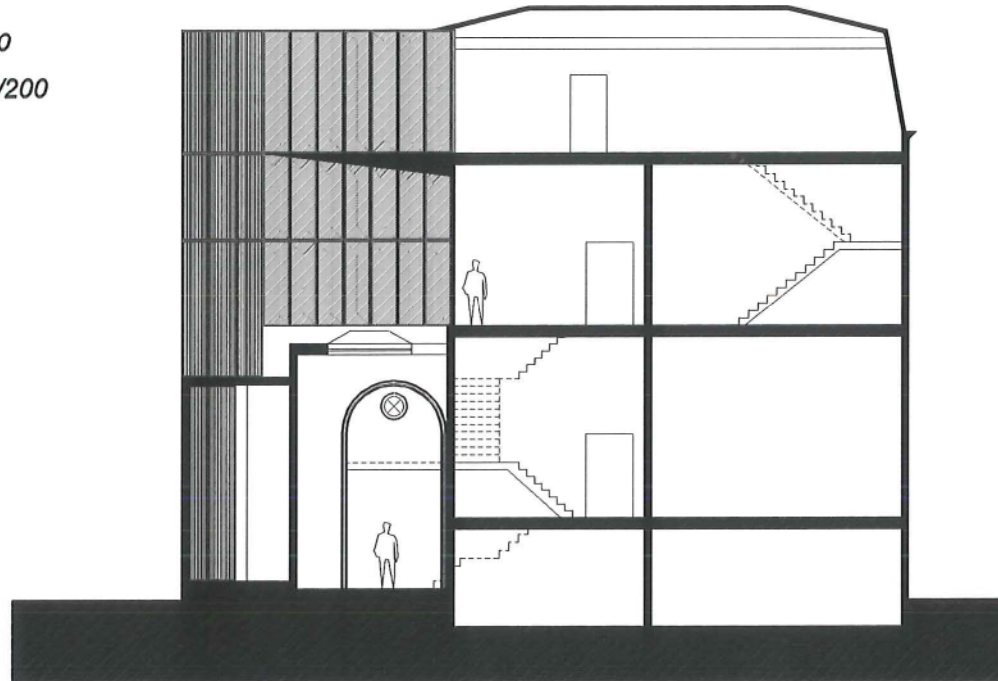
ZICHT VANOP DE BINNENKOER

2.2.4.5. Een verticale circulatie op de voorgestelde plek

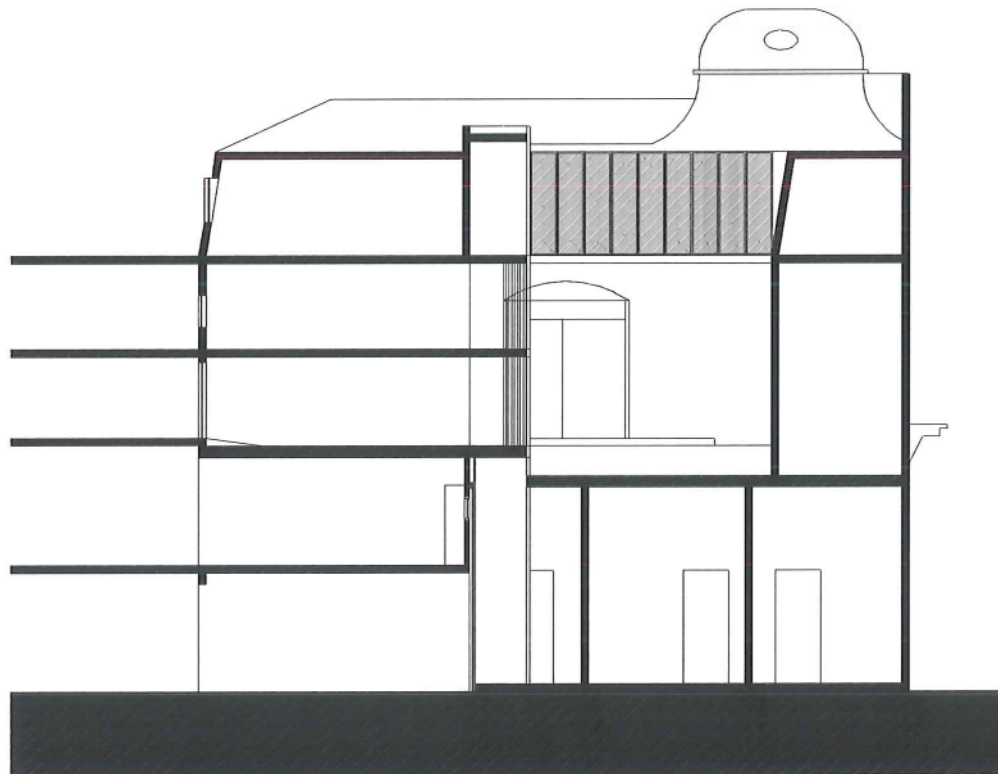
De liftschacht schiet door tot 4.00 m boven de vloerpas van niveau 3 (3.60 m nuttige hoogte is noodzakelijk).

Ook hier gaat het om een interactie tussen structuur en huid, tussen open en gesloten. Er wordt gestreefd naar een maximale transparantie. Met als gevolg dat alle nieuwe horizontale circulatie wordt afgeschermd met een glazen huid. Op niveau 3 resulteert dit in een opentrekken van de zijgevel over de volledige breedte. Het gevolg is dat op die manier het licht binnendringt tot diep in het volume. Hierdoor krijgt het werkveld er meer licht. De liftschacht wordt over de volledige hoogte bekleed met de huid in natuursteen of in een ceramisch materiaal.

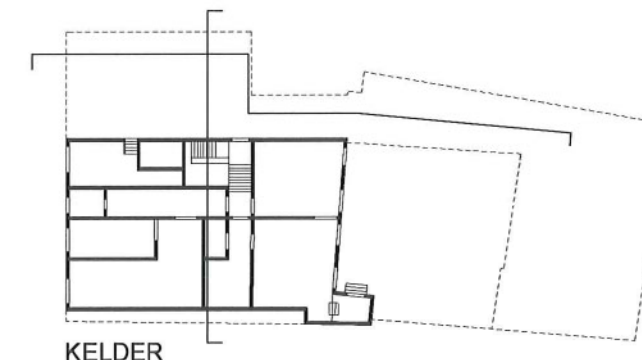
plan op schaal 1/500
sneden op schaal 1/200

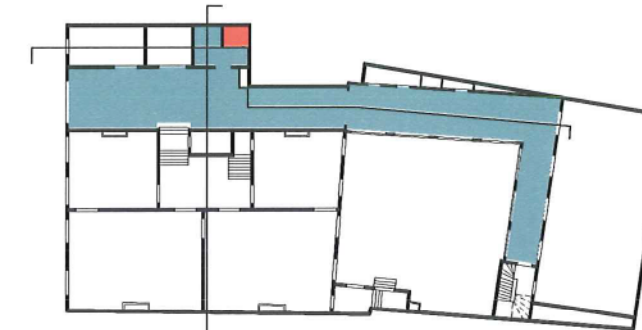
DOORSNEDE EN GEVELAANZICHT ZIJGEVEL

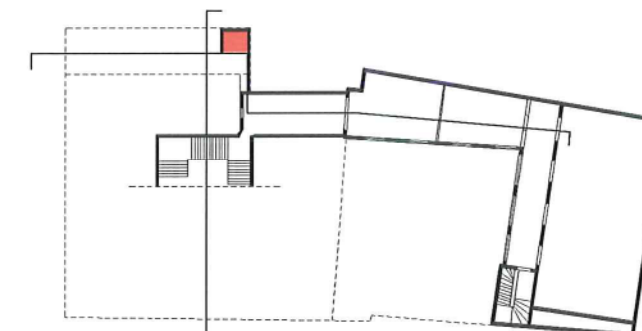
DOORSNEDE EN GEVELAANZICHT ZIJGEVEL

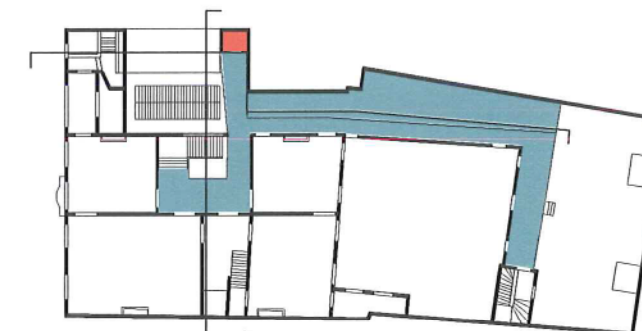
KELDER

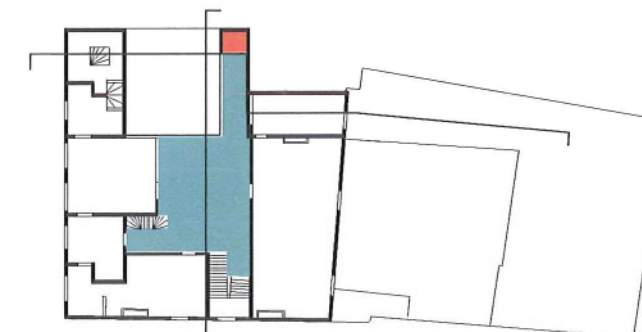
NIVEAU 0 & 1

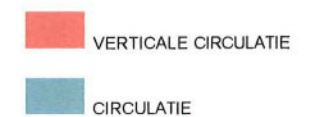
NIVEAU 1^{1/2}

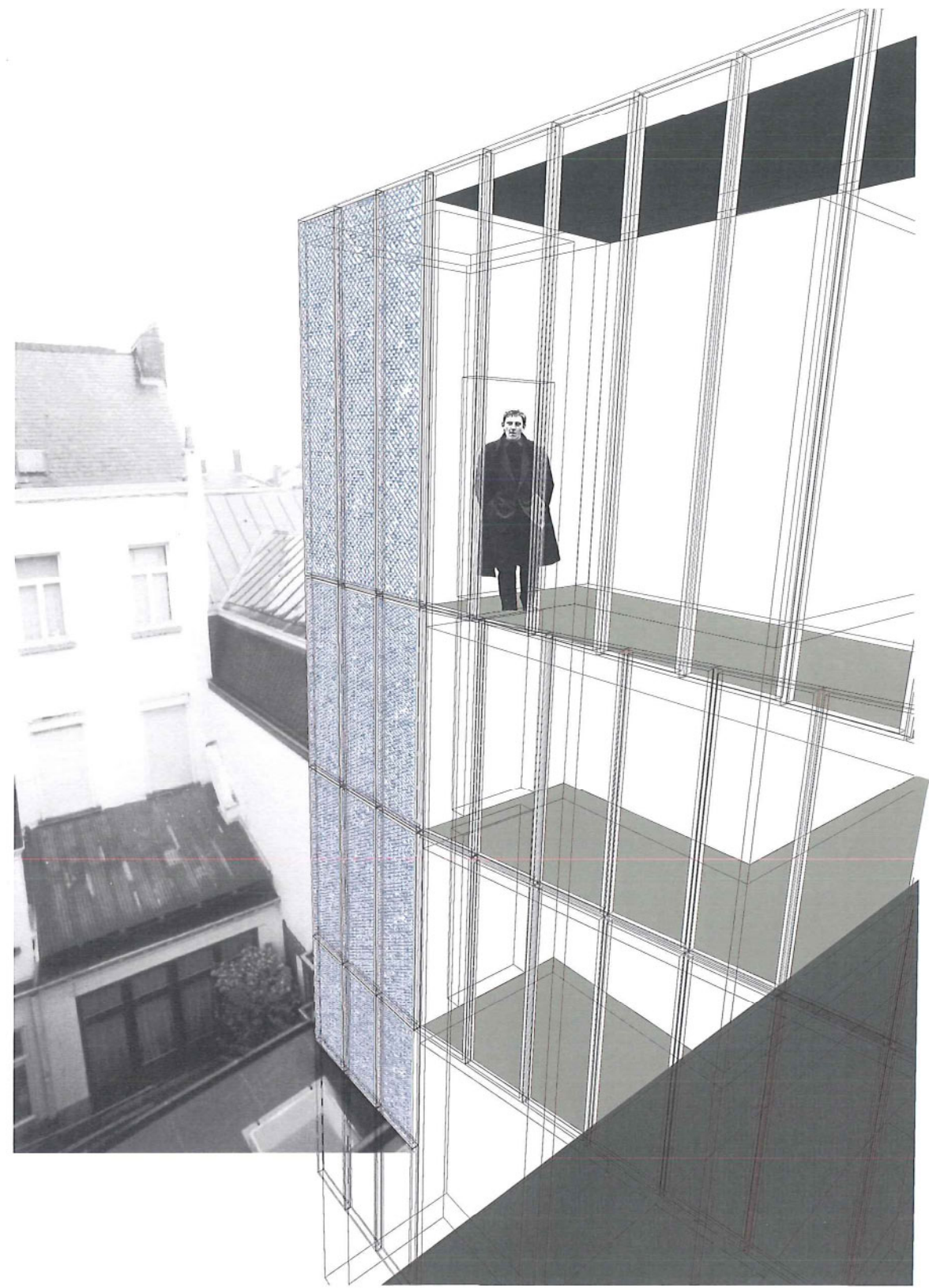

NIVEAU 2 (en 2^{1/2})

ZOLDER

ZICHT OP LIFT VANOP NIVEAU 3

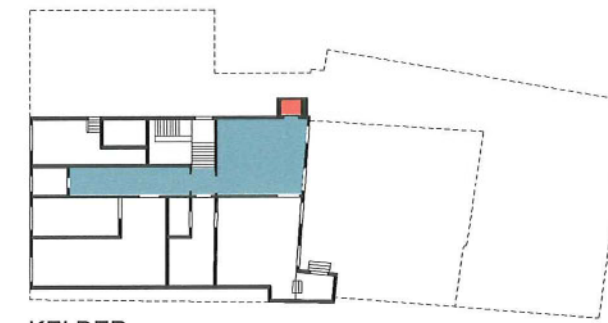
2.2.4.6. Een verticale circulatie in de koetsdoorgang

Deze schacht manifesteert zich op twee manieren. Op het gelijkvloers is hij transparant. Enkel de noodzakelijke technieken en structuren zijn aanwezig. Voor het overige ontstaat er een reflectie van het helder glas. Op de andere niveaus is er een natuurstenen of ceramische huid aanwezig.

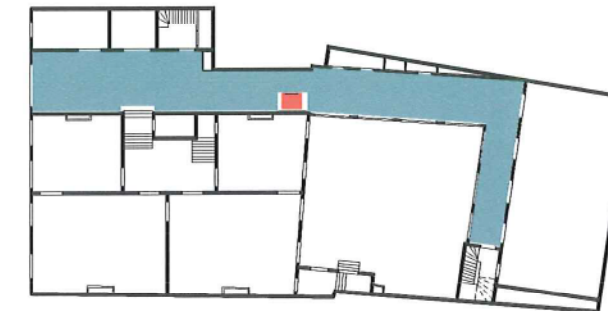
Dit voorstel werd voorgelegd aan de preventiedienst van de brandweer en is aanvaard.

plan op schaal 1/500

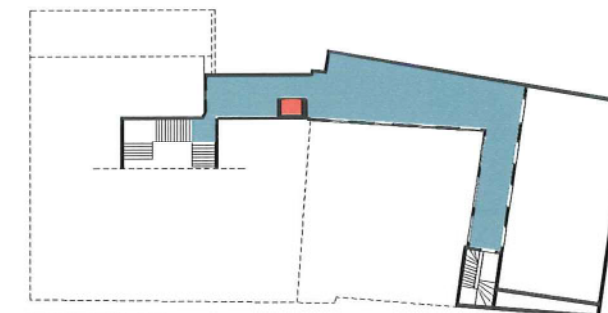
sneden op schaal 1/200

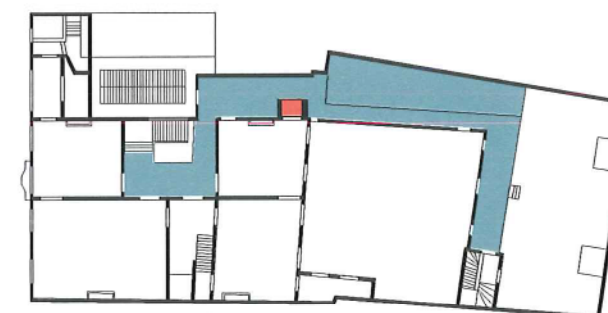
KELDER

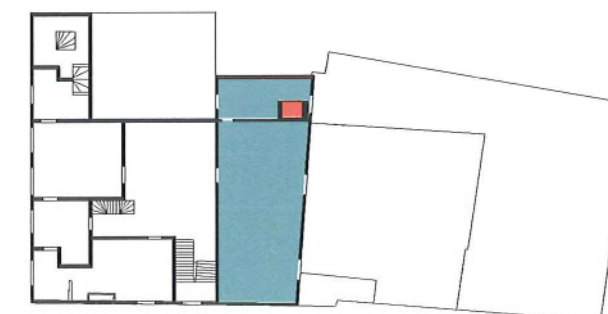
NIVEAU 0 & 1

NIVEAU 1^{1/2}

NIVEAU 2 (en 2^{1/2})

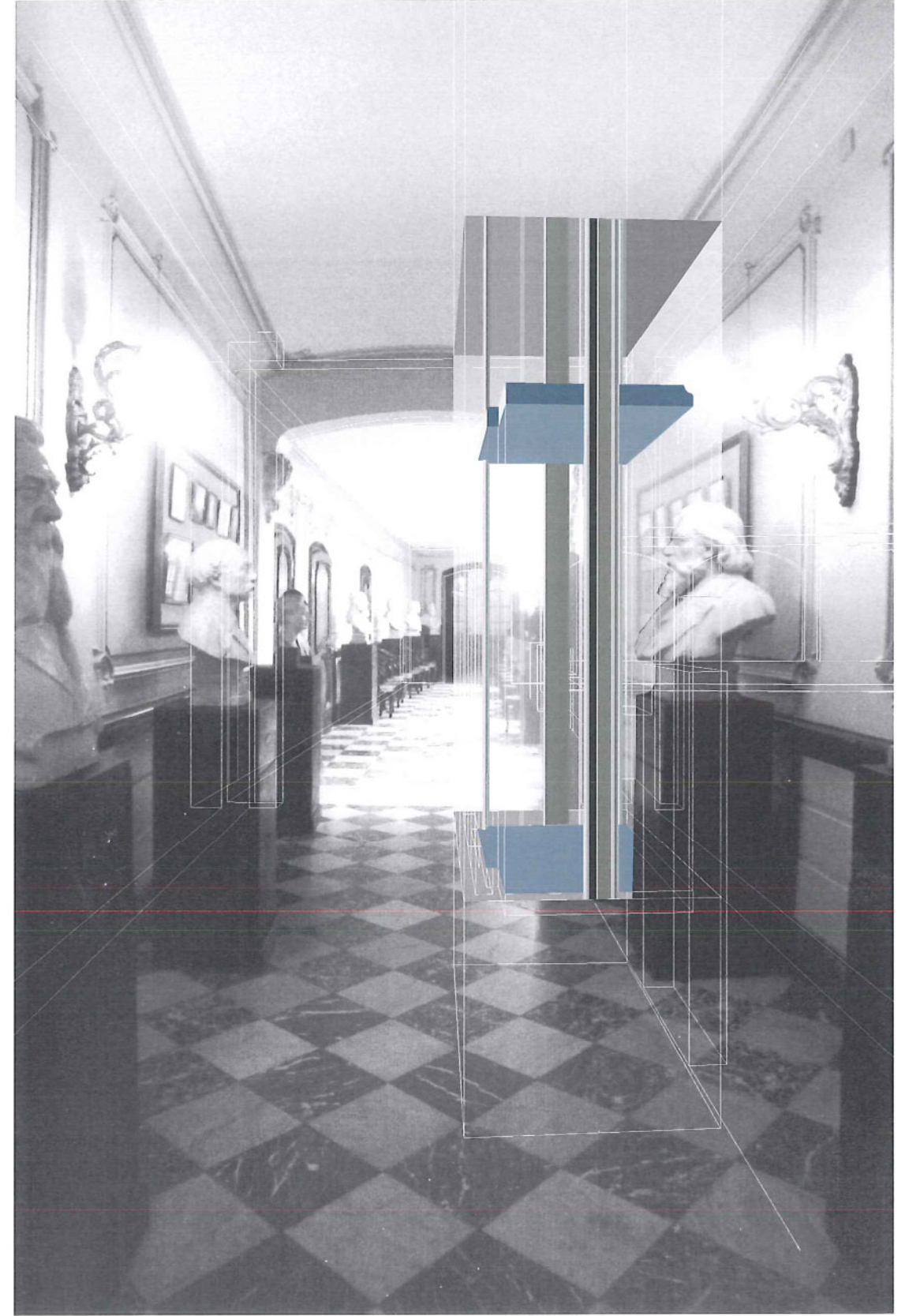

ZOLDER

ZICHTEN VANUIT DE GANG

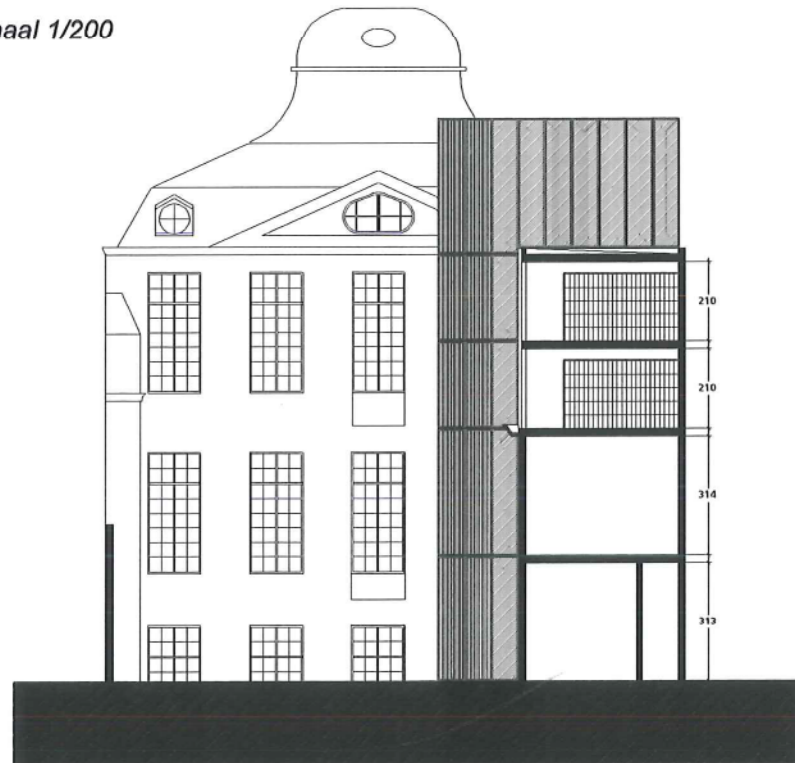
2.2.4.7. Een verticale circulatie op de binnenkoer

Dit is het enige voorstel dat in het exterieur interfereert met een eventuele uitbreiding van de bibliotheek. De logica is eenvoudig. Ook hier wordt de structuur bekleed met een huid. Ook hier wordt de huid geritmeerd. Het past zich in de gehele compositie als een evident deel.

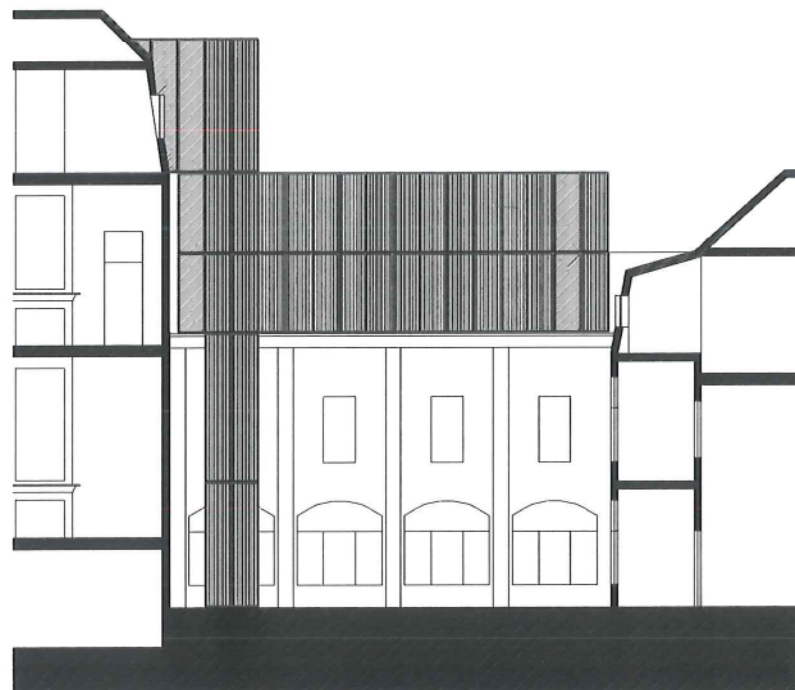
De schacht trekt zich even los van het volume doordat net bij die verbinding de huid transparant wordt. De circulatie naar niveau drie gebeurt op het bibliotheekvolume. Ook hier wordt de huid transparant zodat het werkveld meer licht krijgt.

plan op schaal 1/500

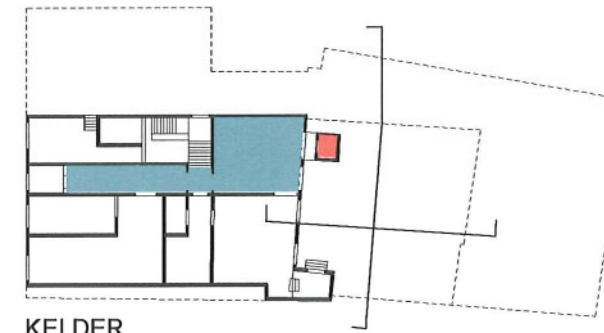
sneden op schaal 1/200

DOORSNEDE EN GEVELAANZICHT BINNENKOER

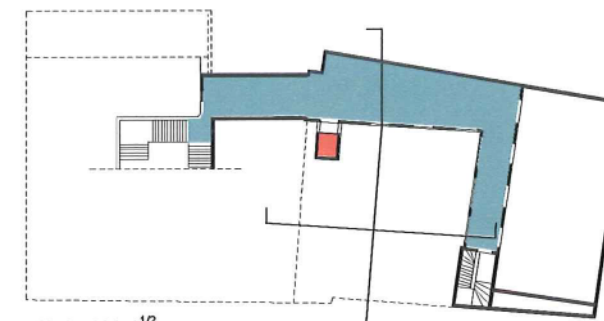
DOORSNEDE EN GEVELAANZICHT BINNENKOER

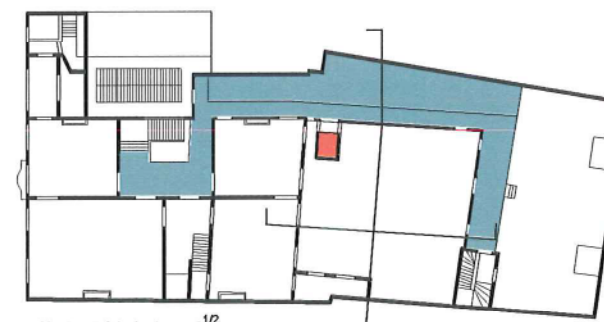
KELDER

NIVEAU 0 & 1

NIVEAU 1^{1/2}

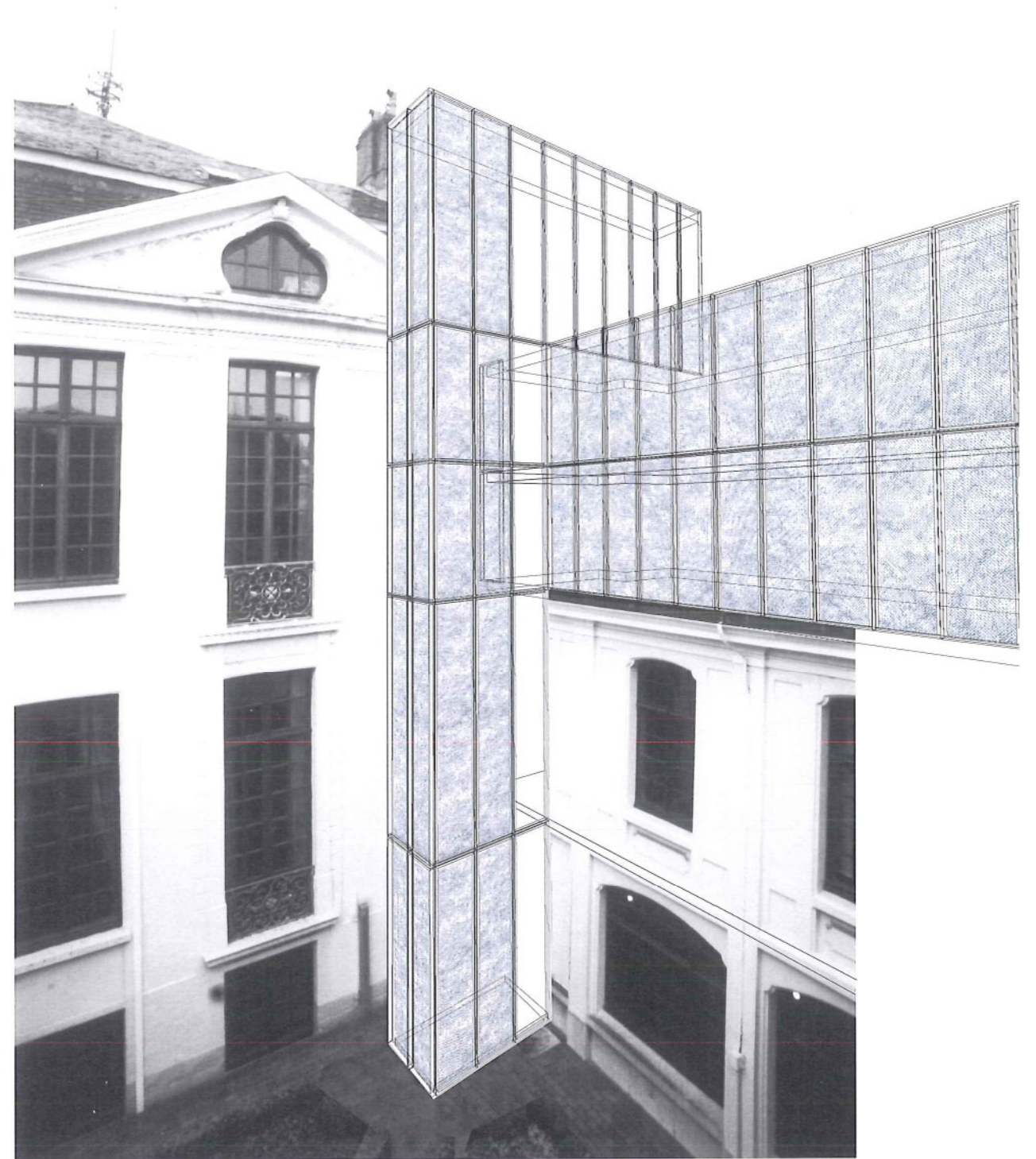

NIVEAU 2 (en 2^{1/2})

ZOLDER

ZICHT VANOP DE GROTE BIBLIOTHEEK

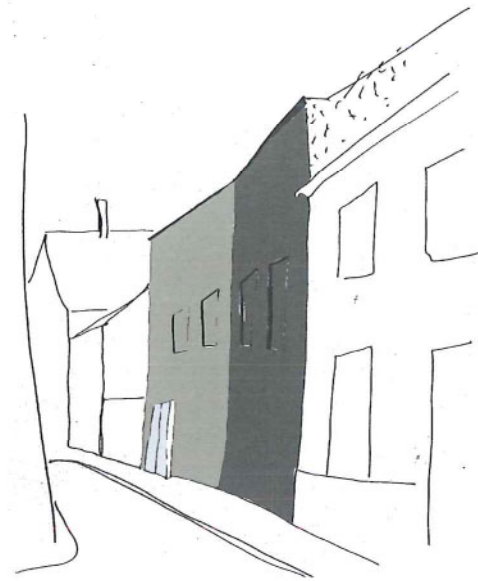
2.2.4.8. De nooduitgang in de grote vergaderzaal

Indien de grote vergaderzaal gebruikt wordt voor publieke activiteiten, dan is er een tweede evacuatieweg vereist. Dat dit moet gebeuren in die ene gevel die uitgeeft op de openbare weg ligt voor de hand. De vraag is waar en hoe? En wat zijn de gevolgen van een eventuele ingreep?

Onze visie is de volgende. Het maken van een opening moet aan beide zijden resulteren in een interessante ingreep. Deze is aan de binnenzijde een stuk delicateser dan aan de buitenzijde. Wanneer we vanuit de binnenzijde de zaak benaderen lijkt het ons logisch om binnen één van de modules te werken. Een dergelijke ingreep dient geen prominente plek te krijgen in de compositie. Vandaar dat onze voorkeur gaat naar de module bij het verhoog. Het is de module die het minst benadrukt wordt. Zij is niet centraal gelegen en ligt in geen aslijnen.

Omwille van de duidelijkheid zou de detaillering van deze ingreep gebeuren op een analoge wijze als de overige schrijnwerkgehele in de verbouwingen. Met andere woorden, ook hier zouden we werken met stalen kaders waarin een materiaal gevat zit.

De anonimiteit van de buitengevel levert volgende bedenking op. Het lijkt ons een interessante piste om met deze deur op een subtiele manier deze grote vlakke even te doorprikken op een héél duidelijke wijze. We zouden de deuren in melkglas kunnen uitvoeren. Hierdoor ontstaat een intrigerende wisselwerking van binnen naar buiten en vice versa. Zo zal er bij momenten een vaal licht naar buiten komen op een plek waar je het niet verwacht. En komen er verschillende lichtnuances naar binnen variërend van het moment van de dag. *Een gefilterd stukje stad.* Weliswaar moet er rekening gehouden worden met de akoestische vereisten en met de specifieke bouwtechnische randvoorwaarden voor een evacuatiedeur.

2.2.5. DE IJKPUNTEN : KUNSTINTEGRATIE DOOR KOEN BROUCKE

2.2.5.1. Inleiding

(De vraag werd gesteld om een voorstel te doen voor een kunstintegratie in de grote vergaderzaal. We zijn zo vrij geweest om deze kunstintegratie ruimer te zien).

Het voorstel dat hier besproken wordt is als het ware geënt op de visie die het projectteam heeft op duurzaamheid en communicatie. Dit voorstel doet tevens een poging een hedendaagse oplossing te vinden voor de blinde vlekken in het restauratieverslag. Zoals blijkt uit het verslag van De Clercq dat er voor enkele ruimtes geen specifieke sporen terug te vinden zijn van de kleur en het materiaal welke werden gebruikt voor de wanden. Het gaat om de wanden in de voorkamer oost, deels in de alkoofkamer, de grote voormalige slaapkamer, de westelijke en oostelijke slaapkamer en het kabinet aan de oostzijde op het tweede niveau en het rode salon en de zwarte kamer op het eerste niveau. Het voorstel zou een oplossing kunnen bieden voor alle aangehaalde ruimtes of een selectie eruit.

Het voorstel houdt rekening met de volgende factoren:

1. De betrokkenheid van de gebruikers van het gebouw, van de directie tot de kuisploeg.
2. Het zoeken naar een eenheid in het gebouw, ondanks de veelheid aan stijlen en decoratieve elementen
3. Een aansluiting bij de reeds aanwezige ornamenten, en in de eerste plaats de omnipresentie van portretbustes.
4. Het doen verdwijnen van de twee allegorische schilderijen in de vergaderzaal. Deze ingreep blijft omkeerbaar.
5. Een eigentijdse ingreep, die aansluit bij de rest van mijn werk (cf de portretreksen in het bezit van het MuhKA, Het Stedelijk Museum Het Domein in Sittard en de collecties van Het Vlaamse Parlement en de Provincie Antwerpen) en vroegere kunstintegraties (cf. Consciencegebouw, Ministerie van Onderwijs en de Sint-Pauluskerk te Vosseme).

2.2.5.2. Het voorstel.

Via een aantal gesprekken met de gebruikers van het gebouw (en hier wil ik zowel de directie als de wetenschappelijke medewerkers, als de onderhoudsploeg in betrekken) wil ik peilen naar lievelingsauteurs en favoriete citaten. Tegelijkertijd wil ik op zoek gaan naar associaties met kleuren en ruimtes (eventueel ook in samenspraak). Zo wil ik in de eerste plaats de vergaderzaal, maar ook de andere opgesomde ruimtes waar een verfrissing van de muren nodig is koppelen aan één of meerdere auteurs en kleuren. Zo zal de betreffende ruimte geschilderd worden in grote kleurvlakken met daarin telkens een medaillon (+/- 30 x 40 cm of 40 x 50 cm afhankelijk van de ruimte) met de bijhorende auteur en citaat. In onze suggestie wordt uitgegaan van Shakespeare en Marquez. Dit is uiteraard slechts bij wijze van voorbeeld. Finaal zullen het Nederlandstalige auteurs zijn die er zullen verschijnen.

De keuze van een kleur voor een ruimte mag geenszins in strijd zijn met de bouwhistorisch bepaalde keuzes van kleuren van bepaalde delen in de ruimte noch met de elementaire regels die men hanteert bij het bepalen van kleuren voor werkruimtes.

In de vergaderzaal wens ik de bestaande doeken met allegorische taferelen te overspannen met nieuwe doeken, zodat er altijd kan teruggekeerd worden naar de voorgaande fase. Meer nog de doek zou een zekere transparantie hebben. Waardoor een vaag gefilterd beeld blijft bestaan van de oorspronkelijke taferelen.

Dit wordt gesuggereerd in bijgevoegde voorbeelden

2.2.5.3. Fasering en prijs.

Mijn ramingen zijn in functie van muurvlakken, ingesloten tussen de diverse omliggende stellingen.

Ik ga er van uit dat elke ruimte één of twee portretten bevat.

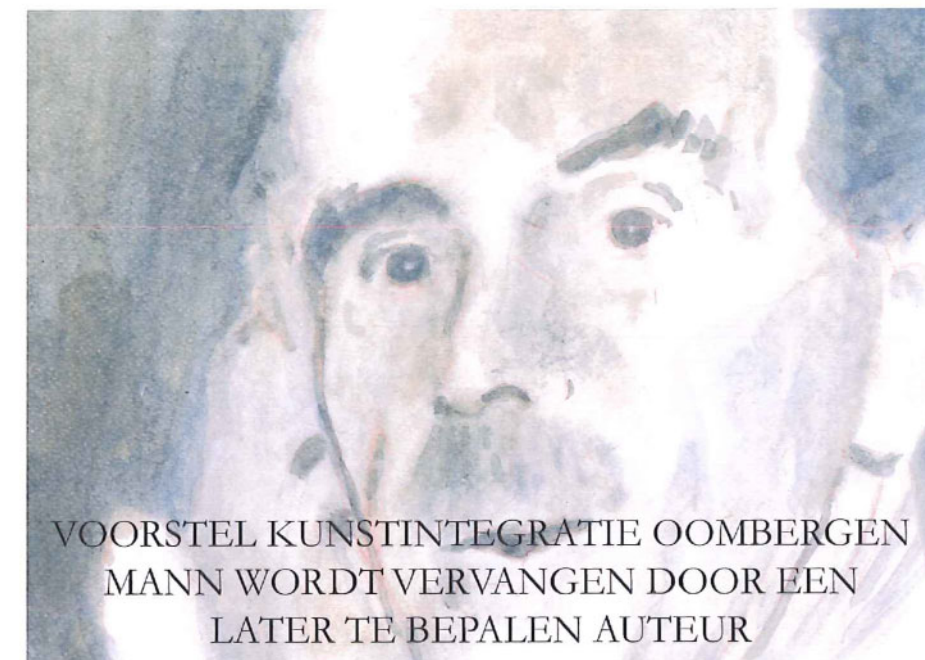
Muurvlak zonder portret: 3 werkdagen, 30 000,- BEF

Muurvlak met portret: 5 werkdagen, 100 000,- BEF

(Dus een ruimte met 4 muurvlakken waarvan één met portret = 14 werkdagen (allicht minder, omdat verschillende muren tegelijkertijd kunnen aangepakt worden), 190 000,- BEF)

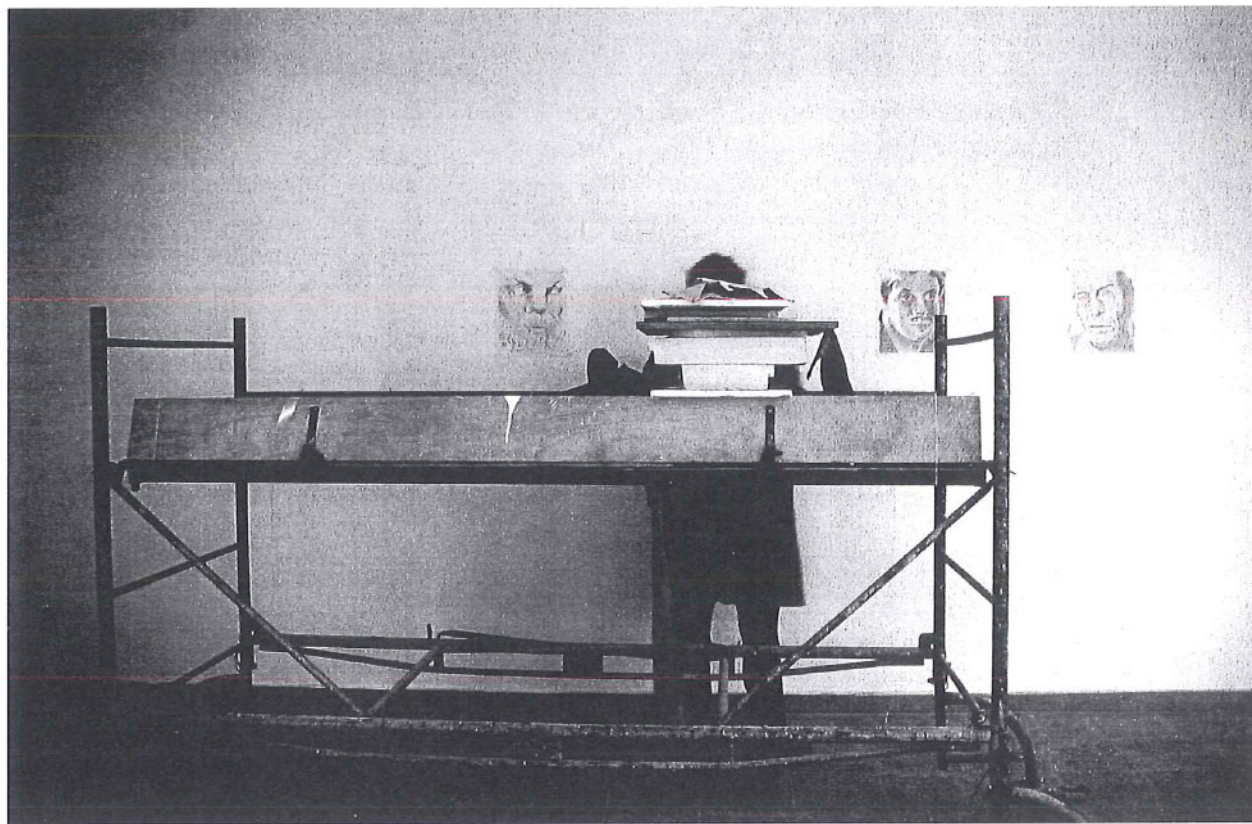
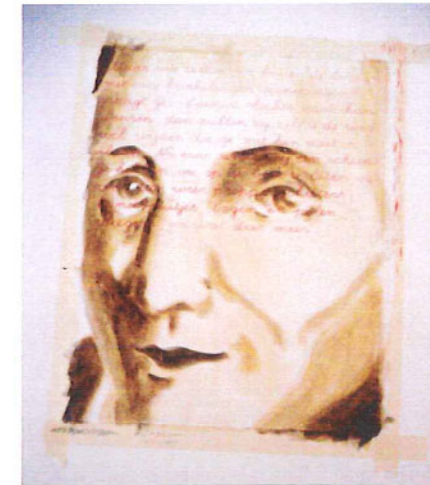
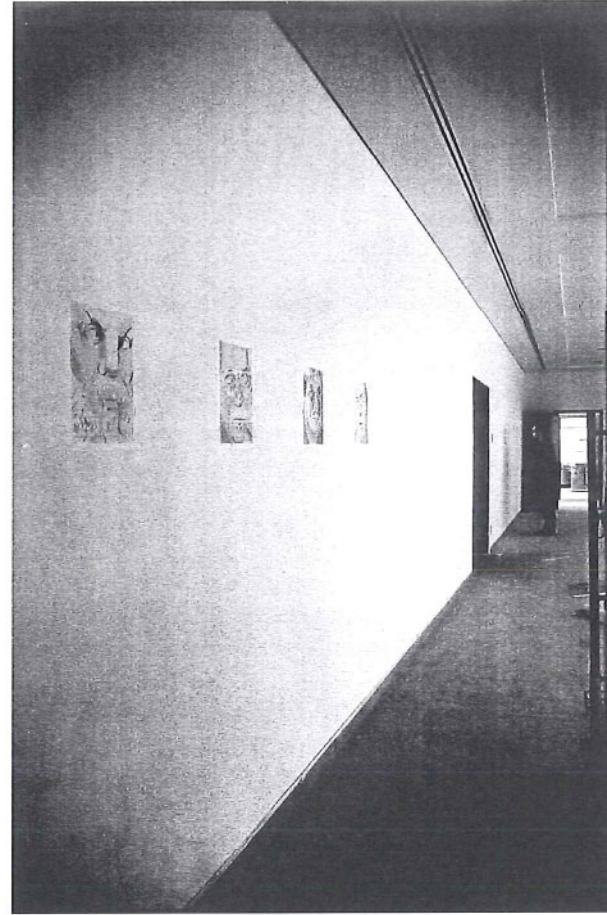
Voor het overspannen van de allegorische doeken: 2 x 5 werkdagen, 2 x 150 000,- BEF

Voor een simulatie van de totale raming wordt verwezen naar het projectschema.

ENSCENERING

MUURSCHILDING IN HET MINISTERIE VAN ONDERWIJS,
CONSCIENCEGEBOUW - BRUSSEL